

| PROFESSIONAALSUS | AUSAMEELSUS | INIMLIKKUS | KOOSTÖÖ |

POLITSEILEHT

EESTI POLITSEI AJAKIRI NR 5 (40) 2009

Korruptsioon kui kasvaja

Koostöö kõrgem pilotaaž

Vahur Metsatalu, Eesti kriminaalpolitsei raudmees

Hunnik pappi ja suitsev kaheraudne

JAZZKAAR ja POLITSEIORKESTRI BIG BAND KUTSUVAJAD JÕULUJAZZILE!

Laupäeval, 5. detsembril kell 19.00 Vene Kultuurikeskuses

„BENNY GOODMAN 100“

Solistid:

Antti Sarpila (klarnet, saksofon Soome),
Mart Sander, Gerli Padar

Kontsert toimub koostöös Soome Saatkonna ja Soome Instituudiga.

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades üle Eesti.

Info: www.jazzkaar.ee

JUHTKIRI

Võitlus korruptsiooniga

Iga inimese põhiõigus on olla võrdselt koheldud, seepärast kahjustab korruptsioon ilmselt kõigi inimeste huve. Korruptsioon teeb otseselt kahju ka ausatele ettevõtjatele, kes jäetakse põhjendamatult riigihangetest kõrvale, kuigi nad suudaksid pakkuda paremat kaupa ja teenust. Kui niisugune tegevus laieneb ja heaks kiidetakse, viib see ebaausa konkurentsi levikuni ning pärsib majandustegevust, mis omakorda võõrandab rahva riigist, muutudes niiviisi otseseks ohuks riigi julgeolekule. Sestap on korruptsioonikuritegude avastamine politsei jaoks jätkuvalt väga selge prioriteet.

Hea näide on edukalt töötav Põhja prefektuuri korruptsioonikuritegude talitus, mille töövõitudele keskendub Politseilehe kaanelugu. Sarnased üksused loome ka uuest aastast tööle hakkava ühendameti teistes prefektuurides ja kriminaalpolitseiosakonnas, sest ainult sihikindel ja pidev ametkondadevaheline koostöö annab tulemusi. Korruptsioonivastane võitlus Eestis on muutunud viimastel aastatel üha süsteemsemaks ja efektiivsemaks. Transparency Internationali viimase korruptsiooniuuringu järgi on Eesti maailma riikide arvestuses 27. kohal. Seega oleme küll maailma mastaabis üsna heade näitajatega, kuid arenenud riikide tasemest jääme siiski maha.

Korruptsiooni peab enda jaoks probleemiks peaaegu 2/3 Eesti elanikest. Kõige enam häirib see Lõuna- ja Lääne-Eesti inimesi. Kuigi ettevõtjad seda probleemi nii suureks ei hinda, sest nende arvates ei takista korruptsioon märkimisväärselt ettevõtlust, on meie jaoks tähtis iga kodaniku mure.

Peame tõdema, et 3% Eesti elanikest ja 12% ettevõtjatest on maksnud altkäemaksu. Ettevõtjad usuvad, et altkäemaks on levinum just riigi ja ettevõtete suhetes, mitte omavalitsuste ja riigi suhetes. Tallinn on siin erand, sest pealinnas tegutsevad ettevõtjad hindavad korruptsiooni võimutasandist sõltumata ühtmoodi levinuks. Inimestelt on altkäemaksu soovitud kõige enam juhiloa taotlemisel, auto registreerimisel, tehnoulevaatusel ning arstide ja kooliga suheldes. Ettevõtjad on seevastu enim altkäemaksu andnud omavalitsusasutustele.

Korruptsiooni tõttu ei kasutata riigis otstarbekalt ka eelarveraha, mis ometi peab olema iga maksumaksja huvides. Seega rohkem tähelepanu, sest igaüks meist saab aidata korruptsiooni vastu võidelda, käitudes õigesti ja õiglaselt.

Raivo Küüt
politseipeadirektor

POLITSEILEHT nr 5 (40) 2009

Politseileht on kuus korda aastas ilmuv politseiajakiri.

Väljaandja: Politseiamet
Pärnu mnt 139
15060 Tallinn

E-post: politseileht@pol.ee

Toimetaja: Nelli Pello

Konsultant: Priit Raju

Kaanefoto: Priit Raju

Keeletoimetaja: Ene Sepp

Kujundaja: Veiko Veski

Kolleegium: Raivo Küüt, politseipeadirektor; Raivo Aeg, KAPO peadirektor; Priit Suve, Lääne PP; Aldis Alus, Ida PP; Elmar Vaher, Põhja PP; Tarmo Kohv, Lõuna PP; Priit Männik, SKA rektor; Raigo Haabu, KKP direktor; Ivar Prits, JUPO direktor; Anne Osvet, PA kommunikatsiooniosakonna juhataja; Andres Kahar, KAPO komissar; Toomas Sildam, Vabariigi Presidendi avalike suhete nõunik

SISUKORD

Sisukord

4 Uudised

6 Kaanelugu

Korruptsioon kui kasvaja

10 Ühendamet

Politsei- ja Piirivalveameti ning prefektuuride põhimäärused kinnitatud

12 Kuritöö

Koostöö kõrgem pilootaaz

16 Persoon

Vahur Metsatalu, Eesti kriminaalpolitsei raudmees

20 Varustus

Kuulivestide taaskasutamisest

24 Läheme külla

Piirkondlik politseitöö

28 Kompetentsus

Eesti parimad korrakaitjad

30 Öppus

Hunnik pappi ja suitsev kaheraudne

32 Kompetentsus

Noorsoopolitsei 15

34 Ennetus

Noored nukufilmis

36 Kompetentsus

Joobeseisundi tuvastamise uued reeglid

38 Hobi

Sügisel tuleb pegasus

40 Ajalugu

Meenutusi Pärnu politseimajast

42 Ajalugu

Bruno Junk, Eesti käimisajaloo suurkuju

43 Kroonika

46 Sport

49 Raamat

50 Sisukokkuvõte

51 Ristsõna

LÜHIDALT

Lähenemas on politseipäev

12. novembril on kõik politseitöötajad oodatud osa saama politseipäeva üritustest Tallinnas: esmalt pidulikust jumalateenistusest Jaani kirikus algusega kell 11, seejärel kell 12 on kõik soovijad oodatud pidulikule koosviibimisele Eesti Draamateatris. Üritus on politseitöötajatele tasuta, eelregistreerimiseks pöörduda Ene Kussmanni poole ene.kussmann@politsei.ee märksõnaga „Politseipäev“ või telefonil 3082. Politseiameti politseikoostöö osakonna juhataja Ulvi Põllu sõnul on politseipäevaga seotud üritustele osalema palutud ka politseiprefektid ning Julgestuspolitsei ja Keskkriminaalpolitsei juhid, mistõttu soovitas Politseiamet politseiasutustel tähistada politseipäeva mõnel teisel kuupäeval. Loodame kõigi mõistvale suhtumisele.

Priit Raju
Politseiameti kommunikatsiooniosakonna peaspetsialist

Prefektuurides alustasid uued juhid

1. septembril esitles Kuu Ida Politseiprefektuuris uut prefekti Aldis Alust ja tänas maist septembrini prefekti ülesannetes määratud ülemkomissar Margus Kotterit. „Täna Margus Kotterit, kes suutis 105 päevaga Ida Politseiprefektuuri uuesti ühtselt hingama panna,“ ütles politseipeadirektor. „Olen seisukohal, et Ida prefektuur vajab kindlust, sihipärasust ja tugevat juhti, ning olen veendunud, et Aldis Alus suudab seda kõike pakkuda, tagades ühtlasi prefektuuri tasakaalustatud arengu.“ Aldis Aluse sõnul on tema esmane eesmärk tagada prefektuuri hea toimimine ning luua ühendametis maksimaalset kvaliteetteenust pakkuv prefektuur.

Sügis on toonud uusi juhte ka Lääne ja Lõuna prefektuuri. Alates 15. septembrist juhib Pärnu kriminaalpolitseiosakonna komisjar Priit Schvede. Senine talituse juht Olev Tammann siirdus tööle Politseiametisse analüüsi- ja planeerimisosakonna koordinatsioonitalitusse. Oktoobrist asus Lõuna Politseiprefektuuri korrakaitseosakonda juhtima ülemkomissar Indrek Koemets ning Tartu politseiosakonna juhiks sai vanemkomissar Kaja Suur.

Aldis Alus
Foto: Karis Niisuke

Nelli Pello
Politseiameti kommunikatsiooniosakonna pressiesindaja

Uus kainestusmaja asub Tallinnas Merimetsa Selveri kõrval.

Foto: Priit Raju

Tallinnas avati uus kainestusmaja

8. oktoobril avati Tallinnas uus kainestusmaja. Üle 25 miljoni krooni maksuma läinud maja ehituse rahastas Tallinn, tööle hakkav personal on Põhja prefektuurist ja Lääne-Tallinna keskhaiglast. Vana nõukogudeaegne meditsiiniline kainestusmaja suleti Tallinnas 17 aastat tagasi. Vahepealsel ajal viis politsei inimesi kainenema

oma piirkondlikesse arestikambritesse, kus arstiabi ei antud. Uues hoones on aga rõhk ennekõike inimeste meditsiinilisel teenindamisel. Põhja prefektuuri korrakaitseosakonna juhi Kristian Jaani sõnul on Tallinnas paraku hulk inimesi, kes avalikus kohas purjus olles häirivad linlasi ja turiste. Täni polnud neid inimesi kuhugi toimetada, sest linna sotsiaalmajad joobes inimesi vastu ei võta. Hoones on ühe- ja kahekohalised kambrid, ööpäevaringse öendusabiga jälgimis- ja protseduuriruum, riietehoidla ning kõiki Tallinna haiglaid teenindav desinfitseerimisruum. Esimestele klientidele tehakse ukseid lahti novembris.

Anne Osvet
Politseiameti kommunikatsiooniosakonna juhataja

Politsei sai lisaks 130 uut alkomeetrit

Politseiamet soetas liiklustravalisuse suurendamiseks juurde 130 alkomeetrit Alco Quant 6020. Alkomeetrite hankimine oli hädavajalik, kuna eelmisel sajandil Rootsi politseilt humanitaarabi korras soetatud alkomeetrid (ehk nn foorid) on oma aja ära elanud ja amortiseerunud. Sellest oli tingitud ka vajadus sedavõrd suure partii uute alkomeetrite järele. Algul kuulutati riigihange 101 alkomeetri ostmiseks, hanke võitis firma Sparts More, kelle pakutavad alkomeetrid Alco Quant 6020 on politseis kasutuses juba mõned aastad. Seadmed on oma kasutusmugavuse poolest turul pakutavatest kõige paremad ning soodustav oli ka see, et alkomeetrite jaoks on välja kujunenud nii kalibreerimise kui ka huulikute hankimise süsteem. Riigihanke menetluse käigus kujunes alkomeetrite hind sedavõrd soodsaks, et tekkis võimalus soetada veel peaaegu 30 alkomeetrit tänu nii üldisele majandusolukorrale riigis kui ka dollari madalale kursile. Teisisõnu, suuresti tänu Politseiameti logistikaosakonna heale läbirääkimisoskusele saime sama raha eest 101 alkomeetri asemel koguni 130.

Margus Kotter
Politseiameti liiklusjärelevalve ja korrakaitseosakonna operatiivtalituse ülemkomissar

Alkomeeter Alco Quant 6020

Foto: Priit Raju

Maanteeamet ja politsei tutvustavad kiiruskaameraid

Maanteeamet ja politsei avasid oma kodulehtedel eraldi rubriigi kiiruskaameraid käsitleva infoga. Otseviited mõlemasse infokeskkonda on www.mnt.ee/kiiruskaamerad ja www.politsei.ee/kiiruskaamerad. Kiiruskaamerate internetilehtedelt leiab informatsiooni kiiruskaamerate eesmärgi, asukohtade, mõõtemetoodika, menetlemise ja muu olulise kohta. Info jaotub kahe keskkonna vahel asutuse ülesannete järgi: Maanteeameti kodulehel on kaamera asukohad, mõõtemetoodika; politsei kodulehe alarubriiki keskendub hoiatamismenetlusele.

Novembri lõpuks paigaldab Maanteeamet Tallinna-Tartu maanteele 16 kiiruskaamerat, mida esmalt katsetatakse. Samal ajal luuakse politseipoolne hoiatusmenetluse infosüsteem. Katseperioodil kiiruseületajaid küll fikseeritakse, kuid trahviteid ei saadeta. Esialgse prognoosi kohaselt kestab kaamerate seadistamine ja süsteemi kontroll detsembrini, seejärel alustavad kiiruskaamerad reaalselt tööd.

Tuuli Härson
Politseiameti kommunikatsiooniosakonna vanempessiesindaja

Novembri lõpuks paigaldab Maanteeamet Tallinna-Tartu maanteele 16 kiiruskaamerat.

Foto: Maanteeamet

LÜHIDALT

Põhja prefektuur kuulutab välja stipendiumi-konkursi

Põhja prefektuur võtab 10. novembrini vastu taotlusi „Tulevase politseitöötaja“ stipendiumile. 20 000 kroonisele toetusele saavad kandideerida Sisekaitseakadeemia politseeriala üliõpilased, kes soovivad pärast õpinguid asuda tööle pealinna politseis. Taotlusi võivad esitada ka need politseeriala õppurid, kes töötavad juba Põhja prefektuuris. Stipendiaadilt eeldatakse head õppeedukust, nominaalõppeajast kinnipidamist ning vastamist politseiametniku kutseobivusnõuetele, v.a haridus. Stipendiumi taotlemiseks tuleb õppuril esitada Põhja politseiprefekti nimele kirjalik avaldus, CV, õpitulemuste esitus ning vahetu juhi, õppejõu või praktikajuhendaja soovituskiri. Dokumendid palume esitada prefektuuris Ruth Paavole või Maarika Mändlale. Stipendiumi paneb välja Tallinna linnavalitsus Põhja prefektuuriga sõlmitud koostöölepingu alusel.

Martin Luige
Põhja Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo pressiesindaja

Korruptsioon kui kasvaja

Auto juba romu, aga tehniliselt ülevaatuselt on vaja ometigi läbi saada. Või on ametnikult tarvis väikeseks juurdehituseks kooskõlastust, aga asi venib ja venib. Need on olukorrad, kus tuleb kellelegi midagi anda. Nii saab kiiremini ja probleemideta. Mõlemad osalised on rahul, kellelegi nagu liiga ka ei tehta.

Harrys Puusepp

Põhja Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo juht

Martin Luige

Põhja Politseiprefektuuri kommunikatsiooniosakonna pressiesindaja

Korruptsioon saabki paraku alguse väikestest järeleandmistest. Keegi ei sünni mitmemiljonilise tehingu keskele, kus asjaajamise hõlbustamiseks on vaja järsku n-ö füüri lasta. Küsimus on selles, kas näha väikeses pistises oli, mis masinavärgi töös hoiab, või kasvajat, mis halvab arenedes kogu organismi.

Eesti on riiklikult korruptsiooni hukka mõistnud ning on sellega aasta-aastalt üha tõhusamalt võidelnud. Üks samm selles võitluses oli korruptsioonikuritegude talituse moodustamine Põhja Politseiprefektuuris. Nüüdseks on Eesti politsei esimene omataoline üksus tegutsenud üle pooleteise aasta. Selle aja jooksul on prokuratuuri saadetud 15 kriminaalasja. Menetletud on kümneid ja kümneid korruptsioonilaseid väärtegusid. Vaatame nüüd koos Põhja Politseiprefektuuri korruptsioonikuritegude talituse juhi komissar Marko Rattiga arvude taha ning toome lugejani mõne näite korruptsioonilaste süütegude kohta Tallinnas ja Harjumaal.

Huvide konflikt

„Korruptsioonivastane seadus piirab osa ametiisikute võimalust tegeleda ettevõtlusega selleks, et iga ühiskonna liige saaks ametnikke usaldada,“ selgitab Marko Ratt. „Kui ilmneb, et ametiisikul on huvide konflikti oht piisavalt suur, kaob usaldus nagu kevadine lumi. Kas see või teine linnavalitsuse otsus oli ikka parim valik?

Kas vallaametnik otsustas avalikes huvides või kasutas talle usaldatud pädevust oma isikliku asja ajamiseks? Hirmul on suured silmad ning prillideks, mis võimaldaks selgemalt näha, ongi korruptsioonivastase seaduse paragrahvid, mis määravad ära, mil määral on inimesel õigus ettevõtlusvabadusele.“

Näiteks võib tuua Tallinna linnaplaneerimise ameti detailplaneeringute teenistuse Haabersti osakonna endise peaspetsialisti Külli Sambliku, kes oma ametikohal kehtivale piirangule vaatamata kuulus kahe erafirma juhatusse. Üks neist ettevõtetest, OÜ Noltonest Projekt, üritas tagantjärele seaduslikuks muuta kahekorruselise ühepereelamu asemele ehitatud kortermaja Lillevälja tänaval. Haaberstis asuv ebaseaduslik korterelamu pälvis korduvalt meedia tähelepanu kui ere näide kinnisvaraarendajate ülbuse ja karistamatuse kohta.

Kui mälu veab alt

Põhja prefektuuri korruptsioonikuritegude talitus karistas Külli Samblikku tegevuspiirangu nõuete rikkumise eest väärteokorras rahatrahviga. Pärast seda lahkus naine linnaplaneerimise ametist. Mõnda aega hiljem esines ta Eesti Päevalehes ilmunud Lillevälja tee 14 maja loos juba OÜ Noltonest Projekti esindajana, kes selgitas, miks omavoliliselt püstitatud piraatmaja ikkagi seadustada tuleks.

Märgatava osa korruptsioonikuritegude talituse menetluses olnud väärtegudest moodustavad valeandmete esitamised majanduslike huvide deklaratsioonis. Miskipärast on nii, et deklaratsiooniesitajate mälu kipub alt vedama just selliste varade ja kohustuste korral, mille aus ülesloetlemine võiks nende ametikohta arvestades tõsiselt kahtlusi tekitada. Näiteks karistas Põhja prefektuur sel

Korruptsiooniskeemid on muutunud viimastel aastatel keerulisemaks, sest ka ebaausad ametnikud õpivad vahelejäädud kolleegide vigadest. Fotol Ants Mangluse altkäemaksujuhtum 2007. aastast.

Foto: kaitsepolitsei arhiiv

Tallinna linnaplaneerimise ameti detailplaneeringute teenistuse Haabersti osakonna endine peaspetsialist Külli Samblik kuulus vaatamata oma ametikohal kehtivale piirangule kahe erafirma juhatusse. Üks neist ettevõtetest üritas tagantjärele seaduslikuks muuta kahekorruselise ühepereelamu asemele ehitatud kortermaja Lillevälja tänaval.

Foto: Eesti Päevaleht/Terje Lepp

aastal deklaratsioonis valeandmete esitamise eest rahatrahviga Rae Vallavalitsuse maa-ameti juhatajat Erki Noorakut ning tema isa, Kiili vallavolikogu liiget Elmo Noorakut. Isal ja pojalt ununes kahepeale kokku jätta deklaratsiooni märkimata nii kinnistuid, maastureid, osalusi erinevates ettevõtetes kui ka sissetulekuid. Kiire pilk äriregistrisse näitab aga, et saadud väärteokaristusele vaatamata kuuluvad mõlemad mehed siiani erafirmade juhatusse, mis nende ametikohal lubatud ei ole. Seega tuleb politseil tõenäoliselt varsti taas meeste mälu värskendada.

Usin haldusspetsialist

Ohtralt on vastupidiseid näiteid, kus ametnikud panevad deklaratsiooni ausalt kirja sellisedki majanduslikud huvid, mida nende ametikohal seadus ei luba. Laialdast meediakajastust pärinud ligi 40 Tallinna linnaametniku juhtum, keda Põhja prefektuur korruptsiooniseaduse rikkumise eest karistas, on üks selliseid näiteid. Nad ei varjanud eraettevõtlusega tegelemist, kõik see oli deklaratsioonides ilusasti kirjas.

Tegelikult peaks igas asutuses olema deklaratsioonihoidja, kelle kohus on esitatud andmed üle vaadata ning rikkumisi tuvastades sellest politseile teada anda. Kui küsime Marko Rattilt, kui sageli kohalike omavalitsuste deklaratsioonihoidjad politseile rikkumistest teada annavad, jääb komissar mõttesse ning

tunnistab: „Meie talituse loomisest saati ei meenu mitte ühtegi juhtumit, kus oleks mõnelt kohaliku omavalitsuse ametnikult selline info saanud.“

2007. aasta märtsist 2008. aasta maini läks Sakus miskipärast nii, et valla hoonete haldus- ja remonttööd sattus ikka ja jälle tegema

üks kahest firmast. Lisaks sellele, et tegemist oli riulifirmadega, oli neil ettevõttele veel midagi ühist. Mõlema taga seisis sama mees, kelle nimi oli Toomas Krüüner. Hoolt vajavaid maju Saku vallas jagus. Remonti tuli teha nii Saku gümnaasiumis, päevakeskuses, Päikesekillu lasteaias kui ka mitmel pool mujal. Kõigi valla hoonete haldus- ja majandustegevust korraldas aga üks ja sama mees – Saku Vallavalitsuse haldusspetsialist Toomas Krüüner.

Mitmel toolil istumine kujunes üsnagi tulusaks. Haldusspetsialist Krüünerile maksis palka vald. Maksumaksja panustas aga järjekindlalt ka ärimees Krüüneri firmade käibesse – kokku peagu poole miljoni krooni jagu. Vallavalitsuse haldusspetsialistina olid mehel toimetamiseks üsna vabad käed ja oma ülemusest, kel võinuks ainsana tema tegevusest täpsem ülevaade olla, õppis Krüüner osavalt mööda hiilima. Nii juhtus sedagi, et Krüüner tellis iseendalt teenuse, kirjutas välja arve, lasi raamatupidajal raha üle kanda ning läks ja võttis selle kohe firma kaarti kasutades töökoha kõrval asunud pangautomaadist välja.

Toomas Krüüneri hea elu lõppes mullu juunis, kui Harju maakohus mõistis kokkuleppemenetlusega mehe süüdi toimingupiirangu rikkumises ning karistas teda viiekuuse vangistusega, mis asendati 300 tunni üldkasuliku tööga.

Hinnaline „autogramm“

Niisamuti nagu riik peab toimima ausalt, peavad tegutsema ausalt ka ettevõtted üksteise suhtes. Üks levinud riskikohti on Marko Ratti sõnul ehitusjärelevalve. 2007. aastal, kui Eestis käis veel vilgas ehitustegevus, otsustas üks Tallinnas Vilde teel asuv korteriühistu anda oma majale värsket ilmet. Viiekordse kortermaja fassaadi remondiks võeti pangast laenu ning palgati ehitusfirma. Hansapangaga sõlmitud leping nägi aga ette, et pank tasub tehtud tööde eest alles siis, kui vastuvõtuaktile on andnud kooskõlastuse omanikupoolset järelevalvet tegev firma. Mõte oli selles, et töö oleks

kvaliteetne ja majarahvas saaks täpselt seda, mille eest makstakse.

Läks aga hoopis nii, et omanikujärelevalvet tegema võetud Maket Ehituse OÜ juhatuse liige Jüri Männisalule taipas, kui hinnaline on tema allkiri, ning otsustas olukorda ära kasutada. Oma „autogrammi“ hindas mees päris kõrgelt, 213 165 krooni vääriliseks, kui täpne olla. Pistisraha kätte saamiseks esitas Maket Ehituse OÜ remonttööid teinud firmale kaks arvet olematute heakorratööde eest. Säärane asjaajamine polnud aga ehitusfirma jaoks vastuvõetav ning nad pöördusid politseisse. „Tuleb mõista, et kui sellises olukorras maksab pistist maja remontinud firma, maksavad selle lõppkokkuvõttes ikkagi kinni tellijad,“ ütleb Ratt. „Mis kindlus saab aga tellijal olla tehtud tööde kvaliteedis, kui ehitaja ja järelevalvaja mängivad omavahel kokku ning vorbivad vajalikke dokumente?“

Seda, kaua Vilde teel asuva kortermaja uus fassaad koos püsib, näitab aeg, kuid loo kangeline on oma karistuse juba kätte saanud. Selle aasta augustis sõlmiti kriminaalasjas kokkulepe, millega nii Maket Ehituse OÜ-le kui ka Jüri Männisalule mõisteti rahaline karistus. Kui karistusele liita summa, mis seadust rikkunud firmalt konfiskeeriti, võib tõdeda, et kahepeale kokku jäid Maket Ehituse OÜ ja selle juhatuse liige rohkem kui saja tuhande krooniga miinusesse. Hea näide selle kohta, kuidas on kurjategijaid võimalik „vaeseks uurida“.

Igäüks saab aidata

Nii kaua kui korruptsiooniga võitlemine jääb vaid õiguskaitseorganite huviks, on see kui võitlus mitmepealise lohega – raiud ühe maha, kasvab kohe uus asemele. Korruptsiooniga leppimise ahela saab katkestada igäüks, teatades korruptiivsest olukorrast politseile. Nende raskelt tõendatavate situatsioonide lahendamine, kus kõik osalised on tehingu tingimustega nõus ning hoolitsevad selle eest, et kõik oleks juriidiliselt korrektne, pole sugugi lihtne. See nõuab aega, pühendumist ja spetsialiseerumist, aga on tehtav.

Lisaks on üks korruptantide suurimaid hirme avalikustamine. Ebaeetiliste, kuid JOKK-olukordade puhul jääb aga sageli ainsaks karistuseks meediapeks. Ka nende juhtumitele tuleb tähelepanu juhtida, sest ebaeetilisus on korruptsiooni kasvulava. Loodame, et Politseilehe lugeja on saanud põgusa sisevaate korruptsioonikuritegude maailma, mis ei pane lootust kaotama, vaid koos võitlema selle nimel, et õhk oleks puhtam nii ametnikkonnas kui ka terves ühiskonnas.

Korruptsiooniga leppimise ahela saab katkestada igäüks, teatades korruptiivsest olukorrast politseile. Fotol Voldemar Trummi pistisjuhtum 2007. aastast.

Foto: kaitsepolitsei arhiiv

Korruptsioon on otsene oht riigi julgeolekule

Tihti küsitakse, miks uurib kaitsepolitsei korruptsioonikuritegusid. Põhjus on lihtne – tegemist on kuriteoliigiga, millel on soodumus süveneda ja laieneda ning mis mõjutab paljusid eluvaldkondi.

Andres Kahar
kaitsepolitsei komisar

Ei ole ju saladus, et on riike, kus peetakse loomulikuks, et raudteevahile või peaministrile tuleb meehead anda. Laiaulatuslik korruptsioon mõjub hävitavalt riigi majanduslikule olukorrale ja võõrandab rahva riigist, muutudes niiviisi otseseks ohuks riigi julgeolekule.

Kui riigiasutustes on kaitsepolitsei võidelnud korruptsioonikuritegudega pidevalt, siis kohalikes omavalitsustes olid korruptsioonikuriteod umbes seitse aastat meie uurimisalluvusest väljas. 2000. aastal jõustunud kriminaalmenetluse koodeksi muudatusega võeti kaitsepolitsei uurimisalluvusest ära kohalike omavalitsuste ametiisikute korruptsioonikuritegude kohtueelne uurimine. Uuesti anti uurimine osaliselt meie pädevusse 2007. aastal. Vabariigi Valitsuse määruse järgi eeluurib kaitsepolitsei korruptsiooniasju Tallinna, Tartu, Narva, Pärnu, Kohtla-Järve ja Jõhvi omavalitsuse kõrgemate ametnike suhtes.

2007. aasta juulist alustasime kohalike omavalitsuste korruptsiooniriskide põhjalikumalt väljaselgitamist. Kuna korruptsioonijuhtumite avastamine on aega ja ressursse nõudev tegevus, siis sai avalikkus

reaalsetest tulemustest kuulda alles ligemale aasta hiljem.

Keerulisemad skeemid

Korruptsiooniskeemid on muutunud viimastel aastatel märksa keerulisemaks, sest ka ebaausad ametnikud õpivad oma vahelejäanud kolleegide vigadest. Nii näiteks on vahelejäamise riski suurenedes tunduvalt kasvanud altkäemaksuks küsitud summa suurus. Samuti on veel mõni aasta tagasi väga levinud lihtsakoeline raha väljakantimine asendunud keerukate ja avastamise mõttes ülikomplitseeritud skeemidega. Uue trendina oleme täheldanud mõjuvõimuga kauplemise kasvu.

Korruptsiooni puhul saavad kõik korruptiivsete tehingute jadas osalejad kuriteo toimepanemisest kasu ning on huvitatud kuriteo jätkamisest ja varjamisest. Seetõttu ei saa korruptsiooniga võidelda üksnes passiivselt kuriteoteateid või anonüümseid vihjeid ootama jäädes. Korruptsioonivastases võitluses toovad edu aktiivne ja süsteemne informatsiooni kogumine, ametnike spetsialiseerumine ning koolitus.

Head näitajad

Võib julgelt väita, et korruptsioonivastane võitlus Eestis on muutunud viimastel aastatel üha süsteemsemaks ja efektiivsemaks. Transparency Internationali viimase korruptsiooniuuringu järgi on Eesti maailma riikide arvestuses 27. kohal. Seega oleme küll maailma mastaabis üsna heade näitajatega, kuid arenenud riikide tasemest jääme siiski maha.

Õiguskaitseasutused üksi ei suuda korruptsioonist jagu saada. Selleks on vaja kogu ühiskonna korruptsioonivastast hoiakut. Õiguskaitseasutuste roll on aga fundamentaalse tähtsusega, sest kui meie ei hooli, siis on seda ka teistelt raske tahta.

Altkäemaksu on küsinud ka Kohtla-Järvel tegutsenud vandeadvokaadi vanemabi Sergei Belov.

Foto: kaitsepolitsei arhiiv

Politsei- ja Piirivalveameti ning prefektuuride põhimäärused kinnitatud

Septembrikuu viimasel päeval kinnitas siseminister Politsei- ja Piirivalveameti ning prefektuuride põhimäärused. Selle otsusega sai lõplikult paika ühendameti üldstruktuur.

Annika Nigul
ühendameti kommunikatsioonivaldkonna töörühma juht

Võrreldes augusti alguses kokku lepitud struktuuriga on veidi muutunud piirivalveosakonna struktuur. Arendusbüroo funktsioone läbi vaadates selgus, et vaja on eraldi üksusena luua piiriturvalisuse büroo. Samuti on lennusalik ümber nimetatud talitusest bürooks. See muudatus on seotud lennuserifikaadi väljastamise ja meie lennutegevuse jätkumisega 2010. aastast. Nimelt väljastatakse lennutegevuse sertifikaat juriidilisele isikule või selle osale, mis Politsei- ja Piirivalveameti tähendab osakonna või büroo taset, millel on oma põhimäärus.

Politsei- ja Piirivalveameti põhimääruses on sätestatud, et kogu kriminaalmenetlusega seonduv koondub kriminaalpolitseiosakonna pädevusse. Korrakaitse- ja piirivalvevaldkonna ülesandeks jääb esmaste toimingute tegemine, kuid edasine menetlus ja koostöö prokuratuuriga on kriminaalpolitsei ülesanne.

Põhimõttelt on kokku lepitud ka ühendameti ja prefektuuride talituste ning teenistustlike üksuste struktuuris, kuid need saavad lõplikult paika koos osakondade ja büroode põhimääruste kinnitamisega. Prefektuuride büroode põhimääruste ühetaolisuse tagamiseks kaasavad valdkondade juhid ja koordinatsioonibüroo juht põhimääruste väljatöötamisse kõigi prefektuuride esindajad. Nüüdsete plaanide kohaselt peavad osakondade ja büroode struktuurid ning põhimõtteline ülesannete jaotus olema kokku lepitud hiljemalt 30. oktoobriks.

Eelarve

Struktuuride loomise ja selle mehitamise kõrval koostab ühendameti töörühm praegu aktiivselt 2010. aasta eelarvet. 2010. aasta majandamiskulude eelarve kujundamise eest valdkondade ja kululiikide kaupa vastutavad valdkonnajuhid, kes annavad sisendid eelarvejuhtidele. Eelarvejuhtide ülesanne on ühinevatel ametitelt praeguse eelarve informatsiooni väljaselgitamine ning planeerimise asjaosaliste ametnike kaasamine, et tagada oma vastutusvaldkonnas olevate kululiikide eelarve summa planeerimine. Valdkondlike eelarvete jaotamisse prefektuuride vahel kaasatakse prefektid ning eelarvet planeerides esitatakse ettepanekud,

mis kulud võiksid olla regiooni tasandil. Kindlasti peaksid regionaalsele tasemele jääma need kulud, mida on võimalik mõjutada tööprotsessidega. Eelarveprojekti valmimise järel toimuvad juhtkonnas eelarveteemalised arutelud. Praeguste plaanide kohaselt peaks majandamiskulude eelarve kavand valdkondade ja prefektuuride kaupa olema valmis Siseministeriumile edastamiseks 15. detsembril 2009.

Personalikulude eelarve arvestuse aluseks võetakse 2009. aasta kaheksa kuu sissetulek valdkondade kaupa, kusjuures tugivaldkonna töötajate sissetulek arvestatakse eraldi põhivaldkonnast. Personalieelarve koostamisel valdkondade kaupa tuginetakse 2010. aasta ametnike prognoosile (eriteenistujad ja avalikud teenistujad valdkondade ning prefektuuride kaupa). Valdkonna juhid teevad ettepanekud ressursi jagamiseks keskaparaadi valdkonnas ning prefektid regioonis vastavas valdkonnas. Personalikulude piirsummast eraldatakse peadirektori reserv, lepinguliste töötajate fond ja erisoodustuskulude fond. Praeguste plaanide järgi peaks personalieelarve kavand olema

valmis Siseministeriumile edastamiseks 10. detsembril 2009.

Teenistusastmed

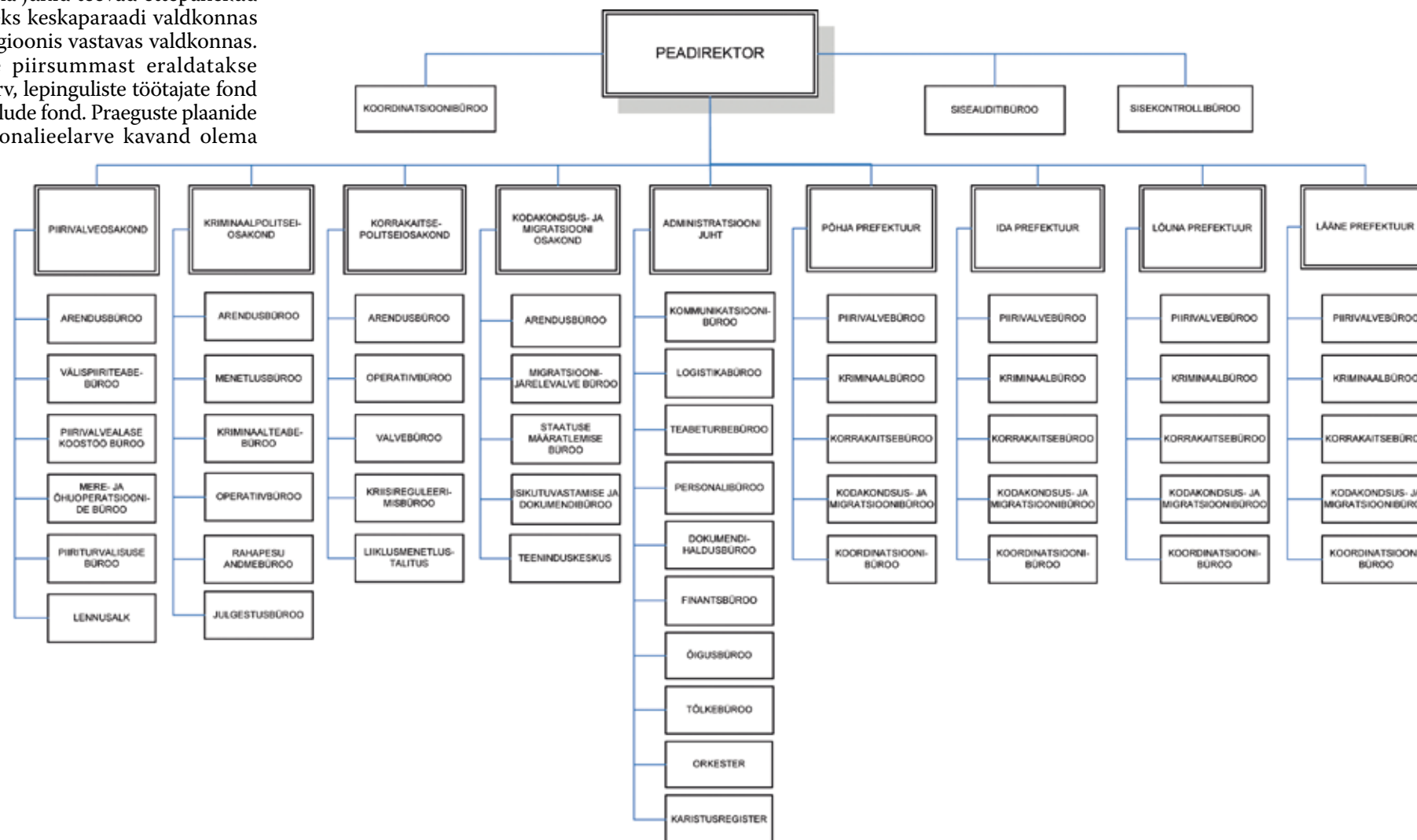
Töötasu ametikohal kujuneb personaalse teenistusastme ja ametikohale kinnitatud teenistusastme alusel, millest viimasel on palgakujunemisel suurem osakaal. Personaalsed teenistusastmed on osaliselt määratud politsei- ja piirivalveseaduses. Teenistusastmed alates komissarist kinnitatakse siseministri määrusega ning need sõltuvad inimese

staažist praegusel ametikohal ja haridusest. Ameti-kohale kinnitatud teenistusastme aluseks on politseis 2006. aastal tehtud tööde hindamise tulemused, kus rühmitati teatud punktiskaalal olnud põhitööd ning sellest lähtuvalt määrati vastava ametikoha kõrgeim võimalik teenistusaste.

Uude organisatsiooni siseneb inimene oma olemasoleva ja väljateenitud teenistusastmega, sõltumata sellest, mis ametikohal ta tööle hakkab. Nüüdseks on kokku lepitud, et juhi kohtadel töötavatel inimestel on kohustuslik kõrgharidus. Väga erandlikel juhtudel võib panna juhi ülesannetesse inimese, kellel pole veel kõrgharidust, kuid tingimuseks on asjaolu,

et inimene omandab kõrgharidust ja õppekava on täidetud. Sellisel juhul on struktuuriüksuses täidetud kaks kohta, vastava spetsialisti ja juhi ametikoht.

Ühtse karjääri- ja palgasüsteemi loomine uues asutuses alles algab. Kui Politsei- ja Piirivalveamet on tööle rakendunud ning funktsioonid on selgemaks saanud, saame hakata kujundama ühtset süsteemi. Esmalt tuleb meil enestel läbi arutada, millist karjäärisüsteemi ja miks me vajame. Kui oleme selle koos välja töötanud ja meil on kujunenud ühine arusaam töödest, saame korraldada ametikohtade hindamised ning minna edasi palgasüsteemi ühtlustamisega.

"We have been watching you and your family for a very long time. And watching you right now. I know where you can live. I know where you go. I know what you will do. I know everything what I'll need to know about you and your family. I think it's worst day of your life, you have to decide do you want to live or you want to die? If you want to live then you will have to do exactly like I say."

"You will have to pay 2 million euros to us, if you do not, you and your family will die."

"If you don't pay the money we will start killing your family one by one. You re the last one who is going to die. So don't be worry. If you call to the police, then you are first. Right now you and you family is safe, they will be safe until you will do anything stupid."

"You have 4 days to get the money."

"JUST DO EXACTLY LIKE IT SAY AND YOU AND YOUR FAMILY WILL BE ALLRIGHT."

„Me oleme sind ja sinu peret kaua aega jälginud ...“ Väljavõte kirjast, milles Mihkel Männamaa nõuab Soome ärimehelt Timo Rapilalt 2 miljonit eurot.

Fotomontaaž: Veiko Veski

Koostöö kõrgem pilotaaž

Rahvusvaheline kuritegevus ei tunne enam ammu riigipiire. Seetõttu peavad ka õiguskaitseasutused tegema omavahel koostööd üha paremal tasemel. Selleks annab suurepärase võimaluse riikidevaheline ühine uurimisrühm ehk JIT (Joint Investigation Team).

Kadri Põldaru
Keskriminaalpolitsei
kommunikatsioonibüroo
endine juhataja

Eesti Keskriminaalpolitsei on nüüdseks osalenud mitmes ühises uurimisrühmas meie põhjanaabrite soomlastega. Praegugi on Soome ja Rootsiga käimas mitu JITd, mille loodetavasti positiivsete tulemuste kohta saate lugeda tulevikus.

Tänavu 25aastaseks saav Pärnumaalt pärit Mihkel Männamaa oli pealtnäha õnnelik inimene. Tal oli tore perekond ja äriplaan. Elu oli ilus. 2008. aasta jaanuaris avas Männamaa Pärnus oma äri Miku Pesula. Autopesula avamise mõte tundus igati loomulik, sest autod lähevad ju ikka mustaks ja neid on vaja pesta. Noormees ei arvestanud, et otse teise tuntud pesula kõrval ilma igasugust reklaami tegemata kliente tema ettevõtte tulema ei hakka. Firma oli tegutsenud napilt kuu, kui juba tekkisid tõsised rahaprobleemid. Männamaale meenus endine tööandja Soomest.

Kolm-neli aastat tagasi töötas noormees Soomes salatikasvatuses. Sealtkaudu teadis ta firma omanikku, Soome ärimest Timo Rapilalt. Männamaa peas hakkas küpsema kuriteoplaan.

Mis on JIT?

JIT on ingliskeelse väljendi Joint Investigation Team lühend ehk eesti keelde tõlgituna ühine uurimisrühm. Ühiseid uurimisrühmi on võimalik luua kahe või enama riigi vahel, et uurida kindlat kuritegu kokkulepitud aja vältel. JIT pannakse paika kahe riigi prokuratuuride vahelise kirjaliku lepinguga. JIT eesmärk on kergendada uurimistoimingute korraldamist erinevates riikides ehk teisisõnu on võimalik ilma ametlikke õigusabitaotlusi esitamata teha menetlustoiminguid mitmes riigis korraga.

Ärimehelt raha väljapressimiseks otsustas ta ähvardada Rapila perekonda vägivallega. Et teha plaani usutavamaks, võttis Männamaa ette esimese Soome-reisi. Tal oli plaanis teha ärimehest ja tema perest pilte, et jätta muljet, nagu oleks ta neid juba mõnda aega jälitanud ning teab nende elukohti. Nii klõpsutaski ta pildid Rapilast ja tema tütrest.

Teise Soome-sõidu ajal printis Männamaa 15 fotot ning kirjutas osale neist midagi vene keeles peale. Hoolimata sellest, et Männamaa vene keelt ei oska, üritas ta jätta muljet, nagu oleksid väljapressimise taga hoopis venelased. Piltidele lisas Männamaa ingliskeelse väljapressimiskirja, milles nõudis kahe miljoni euro maksmist nelja päeva jooksul. Korralduse eiramisel ähvardas ta kasutada Rapila perekonna vastu vägivalda. „Mul ei olnud tegelikult nii suurt summat raha vaja, kuid ma arvasin, et kui küsin väiksema summa, siis ei jää ta uskuma, et tegemist on tõsise asjaga,“ ütleb Männamaa.

Kannatus katkes

Kodustele serveris ta Soomes käimisi kord puhkusena, kord uue pesula asjaajamisena. Vanemad küll uurisid, kuidas saab poeg endale puhkust lubada, kui äril läheb kehvasti, kuid jäid siiski tema selgitusi uskuma. Ühel tööpäeval nägi Männamaa, kuidas Rapila sõitis oma kodu lähedal asuvasse tanklasse. Ta sõitis ärimehel

auto kõrvale, jäi korraks seisma ning viskas juhiukse aknast ümbriku Rapila auto esiklaasile. Ümbrik oli raske ja jäi sinna hästi pidama.

Männamaa nõudis, et Rapila viiks raha ühesse Turu-Helsingi maantee ääres asuvasse veoautode peatumispaika. Selle koha oli ta valinud seetõttu, et kui muidu on Soome enamiku suurte teede ääres loomade teele sattumise vältimiseks paigaldatud võrkaiad, siis selles kohas oli aed katki ning inimene suutis august vabalt läbi ronida. Rapila pidi viima raha peatumispaiga lähedale kuuskede alla. Õige koha märgistas Männamaa punase teibiga.

Suur oli aga noormehe üllatus, kui kahele miljonile järele minnes avastas ta eest hoopis musta reisikohvri ja kirja, milles öeldi, et raha saamiseks läheb vaja rohkem aega. Nüüd katkes noormehe kannatus ja ta otsustas ohvri

kandis kinni ja nii see lugu lõppeski. Kahe miljoni euro asemel tuleb Männamaal kannatanu tsiviilhagi katteks maksta üle 1,2 miljoni krooni. Kohtunik mõistis talle neli aastat vangistust, millest kuus kuud tuli veeta treltide taga. Kolm aastat ja kuus kuud jäeti tingimisi kohaldamata, kui Männamaa ei pane nelja-aastase katseaja jooksul toime uut tahtlikku kuritegu.

Mitusada kilo narkootikume

Teine näide Eesti ja Soome Keskriminaalpolitsei ning prokuratuuri ühistööst on tänavu kevadel kohtusse jõudnud Soome suurim narkokaubanduse kriminaalasi, mille peategelased olid eestlased. Nimelt õnnestus eestlastest, soomlastest ja hispaanlastest koosneval kriminaalsel grupil toimetada Eestist

Mihkel Männamaale mõisteti väljapressimise eest neli aastat vangistust, millest kuus kuud tuli veeta treltide taga.

Foto: Soome Keskriminaalpolitsei

helistada. Häält moondava arvutiprogrammi abil salvestas Männamaa vajaliku teksti arvutisse ning mängis selle Rapilale tehtud telefonikõne ajal maha. Kuna ärimees esitas kõne ajal küsimusi, polnud Männamaa kindel, kas sõnum jõudis kohale. Kindluse mõttes saatis ta Rapilale SMSi uue rahatoomise kuupäevaga. Ka seekord rahale järele minnes leidis Männamaa kirja, et raha kogumisega läheb veel aega. Nii tuli teha uus kõne. Seekord nõudis Männamaa närviliselt, et ärimees tooks õhtuks nii palju raha, kui saab. Öösel, kui Männamaa peidikut uuesti kontrollima läks, oli ümbrikus veidi üle 2000 euro.

Kui Männamaa oli tagasi Eestis, pidasid Keskriminaalpolitsei ametnikud ta Märjamaa

Soome üle 100 kg amfetamiini ning Hispaaniast Soome vähemalt 270 kg hašišit. Grupi *master mind* oli Andrus Kalev, kellele omakorda allusid kaks Keilast pärit Urmast – Urmas Nahkor ja Urmas Laulik. Viimane neist oli menuka kohaliku meelelahutuskoha Alibi üks omanikke ja tuntud nii Keila rahvale kui ka politseile. Need kolm meest kuulusid grupi ladvikusse ning organiseerisid narkovedu nii Eesti-Soome kui ka Hispaania-Soome liinil. Kalevi kaudu oli skeemi kaasatud Soome-poolne organisator Janne Samuli Amberg ning tema kontakt Hispaanias Juan Antonio Torres-Ferrer, kes suhtles Maroko hašišitarnijatega.

Lugu sai alguse 2007. aasta mais Ibiza luksushotellis toimunud kohtumisel, kus

Kalev, Laulik, Amberg ja Ferrer leppisid kokku suuremahulise narkokaubanduse üksikasjad. Viimase ülesanne oli muretseda Marokost vajalik hašiš. Eestlased pidid kogu salakaubavedu rahastama ning organiseerima ühe saadetise, 120 kg hašiši transpordi Hispaaniast Soome. Selleks palkas Urmas Nahkor oma tuttava kaugsõiduautojuhi Guido Oja. Lisaks Hispaaniast toodavale hašišile organiseeris kolmik Kalev, Nahkor ja Laulik amfetamiinivedu Eestist Soome. Kalev muretses korraldusliku ja finantspoole eest, Nahkor ja Laulik organiseerisid nii ise kui ka abilisi palgates narkootikumid Soome. On alust arvata, et Soome lähetatav amfetamiin mõnel puhul isegi pakiti ja peideti autodesse Nahkori garaažis ning Laulik käis ise Soomes veendumas, et aine

Eestlastest, soomlastest ja hispaanlastest koosneval kriminaalsel grupil õnnestus toimetada Eestist Soome üle 100 kg amfetamiini ning Hispaaniast Soome vähemalt 270 kg hašišit. Pildil on konfiskeeritud narkootikumid.

Foto: Soome Keskkriminaalpolitsei

õigel ajal õigesse kohta jõuaks. Mis moodi asi siiski täpselt toimus, ei ole teada, kuna meeste suud olid ülekuulamistel üksikasjade kohta lukus. Peale selle palkasid mehed nii kullereid kui leidsid ka veovahendeid.

Eesti ja Soome Keskkriminaalpolitsei ning prokuratuuri jaoks oli see suurepärase koostöö näide, sest kahe riigi politseiüksuste koostöö tulemusena õnnestus välja selgitada nii narkokaubanduse tipus olnud isikud kui ka nende all olevad lülid.

Kuritegelik vara

Eesti uurijad selgitasid välja erakordselt suurel hulgal kuritegelikul teel saadud vara, mida prokuratuuri hinnangul oli koguni 22 miljoni Eesti krooni väärtuses. Nagu enamikul juhtudel tavaks ei olnud vara kurjategijate endi nimel. Uurimise mahtu illustreerib ilmekalt asjaolu, et üks paljudest õigusabitaotlustest, mida Soome pool eestlastel palus täita, sisaldas üle 40 toimingu alates läbiotsimistest ja ülekuulamistest kuni vara tuvastamiseni.

Keskkriminaalpolitsei poolt juhtumit kõige rohkem uurinud politseijuhtivinspektor Tauri Pärn selgitab, et põhiliselt jagunesidki palved kaheks: hankida tõendeid uuritavate kuritegude kohta ning võrrelda kahtlustatavate sissetulekuid nende omandiga. „Viimaste kohta peab nentima, et mehed ei tulnud ots otsaga kokku, kuna nende varad ületasid mitu korda nende ametlikke sissetulekuid. Selle tulemusena jõudsid Soome prokurörid järeldusele, et näiteks Andrus Kalev on ebaseaduslikult teeninud 977 000 eurot ning sellises summas tuleks temalt ka vara konfiskeerida,“ selgitab Pärn.

Juhtum oli üsna erakordne ka seetõttu, et arvukatele tõenditele vaatamata eitasid kõik rahvusvahelise narkokaubanduse organisatsioonid nii uurimise ajal kui ka kohtus oma süüd. See ei päästnud neid siiski maksimaalsest karistusest. Kolm skeemi ladvikusse kuuluvat eestlast peavad vangistuses veetma 13 aastat, soomlane Amberg ja hispaanlane Ferrer aga vastavalt üheksa ja kuus aastat.

Kommentaar

Olen olnud Soome-poolne töörühma juht nii väljapressimise juhtumi kui ka raske narkokuriteo uurimisel. Väljapressimise JIT oli kiire ja tõhus. Kuriteo lahendamise eeldus oli kiire tegutsemine nii Eesti kui ka Soome poolel ning kahe riigi operatiivne koostöö. Õigusabipalvete edastamiseks ei oleks selle juhtumi puhul olnud lihtsalt aega. Uurimise ajal muutus koostöö eriti oluliseks pärast seda, kui olime välja selgitanud kurjategija seotuse Eestiga. Kiiremas etapis toimus koostöö nii, et mõlema riigi töörühmades oli teise riigi liige, kellel oli juurdepääs oma riigi vajalikele registritele. Juba eeluurimise ajal lepiti kokku, et kohut peetakse Eestis, seetõttu saadeti eeluurimisel kogutud tõendid Eestisse. Eestlastel oli võimalik pida Soomes kõik ülekuulamised nii, et neid saaks Eestis tõendina kasutada.

Narkokuriteo uurimiseks moodustatud töörühma töö oli väga hea ning kuritegu lahendati edukalt. Soome töörühma liikmetel oli võimalus teha olulisi eeluurimistoiminguid Eestis, eriti kuritegeliku tulu väljaselgitamisega seonduvaid toiminguid, mille tulemused olid erakordsed ning andisid kokkuvõttes suurepärase lõpptulemuse. Minu hinnangul on JIT suur edusamm rahvusvahelise, tõsise ja organiseeritud kuritegevuse tõkestamisel.

Jari Rätty

Soome Keskkriminaalpolitsei Lääne osakonna kriminaalkomissar

Narkokuriteo uurimiseks moodustatud riikidevahelise uurimisrühma suurim eelis oli see, et peamenetlejad ehk Soome kolleegid said meie kaasabil ise Eestis menetlustoiminguid teha. Ka meie kogutud tõendite edastamine Soome politseile oli lihtsam ja seega operatiivsem. Näiteks said Soome politseinikud oma emakeeles ise Eestis üle kuulata nii kahtlustatavaid kui ka tunnistajaid. Nii oli neil võimalik rakendada oma ülekuulamistaktikat ning ülekuulajaks oli uurija, kes tegeles konkreetse kriminaalajaga Soomes. Teiseks näiteks võib tuua Soome kolleegide osalemise läbiotsimistel, kus nad said ise otsustada, mis esemel on eeluurimisel tõenduslikku tähtsust ja millel mitte. Kõigi nende kleplintide, riideesemete ja jalatsite meiepoolne kirjeldamine oleks olnud oma detailsuse tõttu võimatu. Kõik toimingud Eesti territooriumil tehti siiski Eesti õigusnormide järgi. Meeldiv on tõdeda, et Soome ametivõimud on väga rahul meie tehtud tööga ning väärtustavad meie panust.

Tauri Pärn

Keskkriminaalpolitsei juhtivinspektor, JIT liige

Õigusabipalve tee saatmine ning sellele vastuse ootama jäämine lootuses saada sel teel kriminaalaja kohtusse saatmisel määravaid tõendeid ei ole just parim tee raskete ja keeruliste rahvusvaheliste kuritegude avastamisel ning kohtusse saatmisel. Kui tahame rahvusvahelisi kuritegusid toimepaneavaid isikuid kohtu ette saata, vajame kiiremat, tõhusamat ja vahetat suhtlust eri riikide õiguskaitseasutuste vahel. Üks võimalus on pärast õigusabipalve esitamist püüda leida kontakt selles riigis ning selgitada ja paluda veel kord seda, mis on kirjas õigusabipalves.

Teine variant on riikidevahelise uurimisrühma loomine. Väga lihtsalt väljendatuna tähendab see, et riigid sõlmivad kokkuleppe teatud kuriteo avastamise kohta. Mõlemas riigis rakendatakse riigisisest seadust, uurimisjuhid vahetavad infot otse ilma õigusabipalveteta ning püüavad koos eesmärgiks võetud kuritegu avastada. Reaalses elus tähendab see omavahelisi töönoupidamisi ja operatiivset infovahetust, mis viib koos väliskolleegidega kuriteo avastamiseni samal moel, kui me teeme seda iga päev riigisisest oma igapäevaste kolleegidega. Uurimisrühma raames saavad olulisi toiminguid vahetult teha meie enda politseinikud ja vastupidi – võõrkeelsete kurjategijate pealtkuulamiste või ülekuulamiste ajal on võimalik kasutada teise riigi politseinikke.

Olles nüüdseks olnud prokurör nii Soome väljapressimise kui ka narkourimisrühmas, Rootsi mõrva ja viie riigi osaluses toimivas Arctic Sea juhtumi uurimisrühmas, võin kogemustele tuginedes öelda, et riikidevaheline uurimisrühm on väga hea instrument tõendite tagamiseks. Näiteks kulus Soome väljapressimise uurimise ajal uute telefoninumbrite pealtkuulamise panekuks vaid mõni minut. Prokuröri jaoks on uurimisrühma puhul oluline võimalus vajaduse korral alati arutada teise riigi prokuröri ja teise riigi seadusi kui ka seda, kuidas koguda ja vormistada mujal riigis tõendeid nii, et neid saaks ka meie kohtus edukalt kasutada.

Uurimisrühma lepingut on mõtet sõlmida, kui riigid leiavad n-ö ühise vaenlase, kelle vastu uurimisrühmaga minna. Kui tegemist on pigem ainult meie huviga, on mõistlik jääda traditsioonilise rahvusvahelise koostöö piiresse ning püüda selle raames leida kiiremaid ja otsemaid teid. Kui aga tundub, et toimepandud või toimepandav kuritegu on tõsine ning mitme riigi panust väärt, tasub alati Riigiprokuratuuriga nõu pidada, kus riikidevaheline uurimisrühm meie abiks oleks.

Lavly Lepp

juhtiv riigiprokurör

Vahur Metsatalu, Eesti kriminaalpolitsei raudmees

Juulis jäi Vahur Metsatalu, Lääne Politseiprefektuuri kriminaalosakonna politseidirektor politseipensionile, kuid ta jätkab oma hindamatute kogemuste ja teadmiste jagamist nendega, kes on alles oma tee alguses.

Foto: Tiit Ilus

Lääne Politseiprefektuuri kriminaalosakonna politseidirektori tööst loobunud noor pensionär Vahur Metsatalu ei vaja pikka tutvustust, teda tuntakse niigi. Ta on leidnud endale meelepärase tee, millel sammub kindlalt edasi hoolimata sellest, et esimene juubel on peetud ja võiks loorberitele puhkama jääda.

Kaja Kukk
Lääne Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo vanemkomissar

Minu vastas istub reipa olemisega nooruslik mees, kellest ei õhku kübetki väsimust. Tean teda sellisena veerandsada aastat – terase pilguga, vestluskaaslast tähelepanelikult jälgiv ja kaasamõtlev vestluspartner. Esimest korda kohtusin Vahuriga 1984. aastal Pärnumaal Kilingi-Nõmme keskkoolis, kus ta töötas spordikooli treenerina. Kolm aastat varem lõpetas ta Tartu Ülikooli kehakultuuri teaduskonna korvpallitreenerina. Treeneritöö vahetas Vahur miilitsaameti vastu 1986. aastal. Tollane Pärnu siseasjade osakonna ülema asetäitja Jüri Merits tegi talle ettepaneku asuda tööle kriminaalpolitseisse. Noorele krapsakale mehele tundus operatiivvoliniku töö huvitavana. Vahur on veendunud, et kui inimene leiab oma tõelise kutsumuse, siis jääb ta neile radadele ja suudab paljugi saavutada. Noortele, kellele võib kriminaaltöö filmide vahendusel näida salapärane ja kiirete lahendustega, paneb ta südamele, et tegelik elu on midagi muud. Võib kuluda väga palju aega, enne kui juhtum hargnema hakkab. Seda nn musta tööd on mitu korda rohkem kui efektseid lahendusi.

Vahuri esimene tööpäev algas Pärnus Pikal tänaval tollase Pärnu kriminaaljuhi asetäitja Väino Kummi kabinetis hommikul kell 8.00. Esmalt tuli teadmisi omandada töö käigus juhi käe all, kelleks sai Väino Kumm. Väinot ehk Väintsi peab Vahur suureks eeskujuks. Siinkohal peab märkima, et Väino on esimene eeskuju, keda Vahur nimetab nimeliselt. Oma esimest õpetajat iseloomustab Vahur kui head inimestetundjat ja meest, kellel on kadestamisväärne ümberlülitumisoskus. Enda kohta ütleb Vahur, et võib teatud situatsioonis lausa põlema minna.

Vahur korvpalliplatsil 90ndate teises pooles
Foto: erakogu

Algaja kriminaalmees käis juhendajaga kaasas, kus vähegi võimalik, jälgis ja kuulas, kuidas midagi tehakse, saades aimu, mida kriminaalpolitseinikud üldse teevad. Aeg läks omasoodu ning jõudis kätte aeg, mil käealusele usaldati küsitluste ja muude toimingute korraldamine ilma kõrvalise toeta. Vahur tunnistab, et seda päris õiget iseseisvumise aega on võimatu meenutada, sest ta usub, et igat ametit on võimalik õppida terve elu.

Iga juhtum on õppetund

Vahur on veendunud, et iga juhtum on õppetund. On neid, mis on läinud hästi, mis vähem hästi, kuid kogemus on see, mis tuleb edaspidisesse ellu kaasa. Kogemus õpetab kas tehtud viga vältima või õnnestumisest edaspidigi juhendumise. Olles äärmiselt nõudlik nii enese kui teiste vastu, on ta kindel, et igat asja on alati võimalik paremini teha ka siis, kui tegemist on õnnestumisega. Kordaminekuna meenutab Vahur kolmiktapmise juhtumit Viljandis 1990ndate keskpaigast. Ta peab juhtumit puhul oluliseks, et ei jätnud ühtegi pisiasja kahe silma vahele ega visanud tänaseid toimetusi homse virna. Seda enam, et info kontrollimine nõudis koostööd naabermaakonnaga. Tehti kiire otsus, et mees tuleb kohe ära tuua. Öhtuks oligi soovitud tulemus käes – tapmise toime pannud mees peeti Viljandis kinni.

Vahurile meenub veel üks huvitav lugu ajast, mil andmebaaside võimalustest ei osatud undki näha. Oli aeg, mil hinnas olid idanaabrite autodest VAZ-093 nn pika tiivaga variandid, värvitooniks tollal nõutud „märg asfalt”. Üks selline Pärnust ärandatu leiti põlenuna Ida-Virumaalt rabast. Kerenumbri järgi oli võimalik tuvastada, et põlemise käigus tugevalt deformeerunud auto ongi see kadunuks jäänud auto. Lisaks põlemisjälgedele leiti, et auto on kerge avarii teinud.

Uurimisega selgus, et säärast liiklusõnnetust registreeritud ei olnud. Leidus aga kolleegide hulgas mees, kes oli sattunud tunnistajaks „väikesele kõksule” Leningradist pärit ekskursioonibussi ja kirjeldusele vastava auto vahel. Ta mäletas, et osalised olid omavahel kokkuleppele saanud ning auto juht oli lubanud hüvitada bussile tekitatud kahju. See oli esialgu ainus juhtlõng. Edasi järgnes püsivust nõudev töö. Oli vaja leida kõik Leningradi bussifirmad, kes korraldasid sõite Eestisse. Neid oli päris palju, kuid õnnestus leida bussijuht, kes oli kirjeldatud vahejuhtumise osaline. Vahur sõitis rongiga Leningradi, kus selgus, et too mees oligi paar päeva pärast õnnetust käinud Leningradis, bussijuhile kahju hüvitanud ning võtnud tagasi paberi, millel oli fikseeritud kahju kandmise kohustus. Seega ei olnud ei nime ega muid andmeid. Ainsaks abiliseks oli valge

paberileht, mis oli olnud sõlmitud kokkuleppe all ning millel võis aimata reljeefseid kujutisi. Loetavateks osutusid perekonnanimi, mida esineb Eestis enam kui küll, ja isanimi. Niisuguste andmete olemasolu tähendas tollal tohutut käsitööd kartoteegis. Õnneks osutusid nn aadresslauh inimesed vastutulelikuks ja lubasid Vahuri kastide ligi. Spetsiifiline töö väljaselekteeritutegega aitaski õige mehe jälile. Loo kokkuvõtteks tõdeb Vahur, et iga pisias on tähtis. Samas peab olema üksjagu tahet ning eks teatud puhkudel on õnnelgi oma osa.

Õöpäevast jääb väheseks

Vahur, kes on töötanud aastate jooksul tihedalt nii soomlaste, rootslaste, venelaste, lätlaste kui ka leedukatega, rõhutab, et isiklik kontakt välismaa kolleegidega on äärmiselt oluline, sest see kiirendab infovahetust. Inimest tundes on kergem ette aimata, kui kiiresti ja põhjalikku vastust võib oodata. Vahur rõhutab usalduse tähtsust. Tal on kolleege, kellega käiakse läbi ka tööväliselt.

Kui küsida Vahurilt, mida ta kolleegides kõrgelt hindab, tuleb vastus nii kiiresti, et jääb mulje, nagu oleks ta küsimust lausa oodanud. Need väärtused on andumus tööülesannete täitmisel, ausus, järjekindlus ja sõnapidamine. Need omadused iseloomustavad kahtlemata Vahurit ennastki. Ta tunnistab, et mõnikord jääb talle 24 tunnist õöpäevas väheseks. On öid, kui töömõtted katkestavad une, ning ta mõtleb sellest, miks üks või teine asi ei lähe päris nii,

nagu tahaks.

On selge, et niisuguse vaimse pinge juures peab inimene end millegagi tasakaalustama. Vahuri kui endise spordimehe puhul ei ole imestada, et ta püüab end füüsilise koormusega balansseerida. Väikese kahetsusnoodiga lisab ta, et tervis ei ole viimasel ajal seda enam nii palju võimaldanud kui varem. Väga oluliseks peab Vahur pere mõistvat ja toetavat suhtumist. Abikaasa Evega seob teda lisaks muule spordilembus ja töö politseis; Eve töötab meie prefektuuri personalitalituses. Peres on kaks suureks sirgunud tüdruki, Berit ja Anneli. Viimane on juba pesast välja lennanud, ta on abielus ja väikese tütre ema. Soojust õhkub nii Vahuri sõnadest kui ka pilgust, kui ta räägib, et tal on au olla maikuus sündinud Amelia vanaisa.

Ilmselt on paljudele üllatuseks, et Vahurile meeldib teha puutööd. Meie hulgas pole

Üleval:
Vahur kohtumisel meie seni ainsa naisiseministri Lagle Parekiga 90ndate alguses

Foto: erakogu

Paremal:
Vahur (paremal) selle sajandi alguses Keskkriminaalpolitsei juhi Kalev Prillopiga tema töökabinetis

Foto: erakogu

palju neid, kes saavad rääkida oma kätetöö tulemusena valminud magamistoast. Siinkohal lööb välja Vahuri tagasihoidlikkus. Ta täpsustab, et ega päris isetehtuks kõike seda tunnistada ei taha ega saa, sest osa materjale on saadaval pooltoodetena, osa materjale nõuab aga spetsiaalseid töövahendeid, mida kõiki kodus ei ole. Vahuri kätetööna valminud asju võib leida lisaks kodustele asjadele nii tütre kui ka lähemate sõprade juures.

Vahur ei ole kunagi kahetsenud, et tuli treeneritööst praegustele radadele. Ta on

veendunud, et igal inimesel on millelegi annet. Oma kutsumus tuleb vaid leida. Usun, et lugejad ühinevad minu arvamusega – Vahur on oma kutsumuse leidnud. Kuigi sel suvel jäi Vahur politseipensionile, jätkab ta kriminaalosakonna juhtivspetsialistina oma hindamatute kogemuste ja teadmiste jagamist nendega, kes on alles oma tee alguses. Jääb vaid üle soovida talle tervist ja vastupidamist. Tõelise raudvarana jätkugu tal jõudu veel pikkadeks aastateks.

Vahur (paremalt teine) 2007. aastal Lääne PP juhtkonna esinduses mälumänguturniiril

Foto: Kaja Kukkk

Teised Vahurist

Vahur on visa igas mõttes. Eesmärki täites pühendub ta ainult seda toetavatele asjaoludele ning ülejäänud on ebaoluline. Selline mõtteviis on taganud tema edukuse teenistuses. Alluvana on Vahur korrektne ja punktuaalne, alati oma seisukohaga ning põhimõttekindel. Juhina on ta nõudlik ja väga suure töövoime tõttu alluvatele heaks eeskujuks. Ainuüksi tema vaatamine tekitab tunde, et peaks ise ka natukene kiiremini liigutama hakkama. Politseinikuna vaatas Vahur sündmusi kannatanu prisma läbi, oli hooliv ja sõnapidaja, ent ka järsult aus. Temaga kokkupuutunud inimesed on hiljem äärmiselt tänulikud. Kuna Vahur on olemuselt usaldusväärne, siis saavutas ta kriminaalpolitseinikuna kiiresti edu. Riigis ei ole palju selliste teadmiste ja oskustega inimesi ning seetõttu olen rõõmus, et ta soostus pärast politseiteenistuse lõppu jätkama eraisikuna. Noortele kolleegidele on eeskuju ja nõuandjat vaja.

Priit Suve
Lääne PP politseiprefekt

Vahur on ülimalt töösse pühendunud politseinik, kes on oma suhtumisega eeskujuks paljudele kolleegidele. Ta on nõudlik oma kaastöötajate ja koostööpartnerite vastu, kuid eelkõige on ta seda enda vastu. Kangekaelsuseni ulatuva järjekindluse ja visadusega on tema juhtimisel avastatud palju lootusetuks peetud kuritegusid. Jälitustööd ei saa teha kellast kellani, see eeldab 24/7 rakkes olekut, operatiivsust ja kiireid otsuseid ka ohtlikes situatsioonides ehk tegelikult tegutsemist terviseriski tingimustes ning vahel ka pereelu arvelt. Vahur on seda endale teadvustanud ja valikud teinud. Turvalise keskkonna loomine ning kurjategijatele nende koha kätte näitamine on tema kutsumuseks. Vahurist võiks rääkida pikalt, kuid lühidalt iseloomustavad teda kaks sõna – siiras austus.

Jüri Pikma
Lääne Ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör

Vahuriga seonduvad mulle eelkõige järgmised märksõnad: sõnapidamine, suur töövoime ja ääretu

pühendumus. Töötada tema alluvuses üle 13 aasta ei ole olnud just kerge, kuid ma ei virise, sest tänu sellele olen ma väga palju õppinud, nii enda tagantsundimist kui ka professionaalsust. Sõnapidamisega meenub mulle järgmine seik. Vahur lubas ühele isikule, kelle olime koos vangi saatnud, et kohtub temaga täpselt viie aasta pärast. Suur oli selle süüdimõistetud üllatus, kui täpselt viis aastat hiljem Vahur teda vanglas külastas. Vahurilt saadud teadmised ja väärtushinnangud on aidanud mind sinna, kuhu ma tänaseks päevaks jõudnud olen; ja mitte ainult mina, vaid ka paljud meie kolleegid. Suur aitäh talle selle eest.

Nils Sempelson
Lääne PP kriminaalosakonna ülemkomissar, Vahuri mantlipärija

Vahur on vana kooli mees. Ta on tegutsenud tõsiselt kriminaalpolitseinikule omaselt ilma liigse kärata. Ei meenu, et oleksin teda näinud telepildis või ajalehefotol. Info saamine on tema jaoks eelkõige suhtlemine erinevate inimestega, kus näo tundus pigem segab. Vahur on oma ala

tõeline tegija, tema tegelikku taset näitavad avastatud asjad, mitte avalikud ülesastumised. „Mees sõnast“ on Vahuri jaoks kokkulepitust kinnipidamine alates pisiasjadest. Telefonikõne hilinejale „Kuule, me leppisime kokku ...“ on sporditerminitesse ülekantuna kollane kaart. Võib juhtuda, et tulevikus ei saa teist poolt tõsiselt võtta. Vahur ei anna endale armu, tal on pidevalt „gaas põhjas“, sama nõuab ta ka teistelt. Nn eestöötegitjana on ta parim näide, kuidas olla samal ajal edukas jälitaja ja juht. Kangekaelne on ta ka, ei tahtnud kuulda võtta neid, kes soovitasid tervisele mõelda. Tabavalt ütles meie ühine hea kolleeg Aivar Alaver: „Ärge proovige teda tööst eemal hoida, see mõjub ta tervisele veel halvemini!“ Vahurile on omased ka väikesed vimkad. Pärnu on tema jaoks pealinn, kuhu sõitmiseks on vaja hankida viisa. Iga asi omal ajal: laupäeva pärastlõuna juurde kuulub hea saun koos kesvamärjukesega. Pere on Vahurile ülioluline. Vanaisaks saamine ja silmaterast rääkimine on tema hääle toonud midagi uut ja senikogematut.

Kalev Prillop
kauaaegne kolleeg ja sõber

Kuulivestide taaskasutamisest

Prantsusmaa ja Soome eeskujul võttis Eesti politsei ekspertkomisjoni töö tulemusena taaskasutusse 180 kuulivesti, mida võib veel kasutada kaks aastat.

Toomas Malva
ühendameti
logistikavaldkonna projektijuht,
hindamiskomisjoni esimees

Eesti politseis kasutusel olevad IIIA klassi kaitsevestid on kerged ja mugavad ning neid saab kiiresti selga panna. Kaitsevestid jätvad kandjale maksimaalse liikumisvabaduse ja kaitsevad kandjaid kriisilukorras efektiivselt. IIIA kaitseklassiga kuulivesti kaitsevõimet on suurendatud kaitseplaadiga, mis tagab kaitse terassüdamikuga kuulide eest, nagu PSM 5,56 steel core, 9 x 19 Luger syntox ja TT 7,62 x 25 steel core. Peale IIIA vestitüübi kasutatakse veel raskemaid ja kõrgema kaitseklassiga taktikalisi veste, erialaspetsiifilisi nn ujuvaid veste veepolitsei tarbeks ning kaht vesti koerte kaitsmiseks.

Idee Prantsusmaalt

Terves maailmas kasutatav kuulivestide materjal Kevlar on 30aastase kasutusaja jooksul tõestanud, et sellest valmistatud ballistilised paneelid muudavad oma kaitseomadusi üksnes füüsiliste tegurite korral, nagu mehhaaniline vigastus, rebenemine, niiskusest tulenev hallitus, ekstreemne temperatuur jne. Pelgalt ajast tingituna ja heaperemehelikul kohtlemisel ei ole Kevlarist ning Twaronist valmistatud ballistiliste paneelide kaitsevõime vähenenud. See asjaolu on pannud mitmeid riike mõtlema, et kuulivestide kasutusaeg ei peaks piirduma tootjapoolse garantiiajaga. Ka Eesti politsei on seisus, kus paljude vestide 5–7aastane garantiiaeg on lõppenud või lõppemas. Seega tuleb meil hinnata varasemate aastakäikude vestide seisukorda ning uurida, kas nende kasutusaega on võimalik pikendada.

Garantiiaja ületanud vestide kasutusaja pikendamise idee algataja on Prantsusmaa

Eesti politseis kasutusel olevad IIIA klassi kaitsevestid jätvad kandjale maksimaalse liikumisvabaduse.

Foto: Hannes Kangur

Kuulivestide hinnates tehti proovilaskmisi juhuslikult valitud sama aastakäigu vestidega. Viie meetri distantsilt tulistati kuuest erinevast relvast kolm lasku.

Foto: Udo Rehkalt

Üleval vasakul: Ekspertkomisjoni võeti kuulivestid osadeks, veenduti, et vestikattel ei oleks vigastusi, kontrolliti ballistiliste paneelide seisukorda ja hinnati, kas vest võiks oma teenistust jätkata.

Foto: Udo Rehkalt

Üleval paremal: Valik relvadest ja laskemoonast, mida kasutati proovilaskmises.

Foto: Udo Rehkalt

politsei. Arvestades sealsete vestikandjate arvu, vestide vajadust (u 120 000), laoise, seismajäänud kuulivestide jne, on käivitatud vestide taaskasutuse juhtprojekt. Selleks võetakse garantiiaja läbinud vestid ning kontrollitakse nende ballistiliste paneelide, vestikatete ja kaitsepaneelide seisukorda. Vajaduse korral neid hooldatakse, pestakse või vahetatakse kulunud osad välja ning seejärel saadetakse need taaskasutusse. Samasisulise projektiga tegeleb Soome piirivalve.

Juuni lõpus kogunes Politseiametisse ekspertkomisjon, kuhu kuulusid ka tootjapoolsed spetsialistid. Üheskoos vaadeldi ja hinnati esimest 100 vesti. Vaatluse ajal võetakse vest osadeks, veendutakse, et vestikattel ei oleks vigastusi, kontrollitakse ballistiliste paneelide seisukorda ning hinnatakse, kas vest võiks oma

Ettevaatus ennekõike!

Kuulivest ei ole riietuse, vaid varustus, mis võib äärmuslikus olukorras päästa kasutaja elu. Iga kasutaja peab kuulivesti regulaarselt kontrollima ja täitma hooldamise reegleid. Riideosa funktsiooniks on kanda kuulikindlaid paneele, mistõttu riie peab olema terve. Riideosa kinnitused peavad olema korras ning seda tuleb vajaduse korral pesta. Riideosa sees asuvad ballistilised paneelid ei tohi olla narmastunud, need peavad olema omal kohal. Ballistilisi paneele kaitsevad riideosad peavad olema terved. Kui ballistiline materjal on lamineeritud (nt polüeteen, kommersnimega Dyneema või Spectra), siis on see suletud ultrahelikeevitusega veekindlasse kaitsekangasse ning seega peab olema välistatud vee sattumine kaitsekanga sisse. Sellisel juhul peab erilise hoolega kontrollima, et kaitsekangasse ei oleks tekkinud auke. Kui ballistiline paneel on lamineeritud või kui seda ei ole töödeldud vettõukavaks, on selle kohta paneeli infolipikul vastav märg. Kui paneeli on tulistatud või noaga torgatud, tuleb see kindlasti vahetada uue vastu. Meeldetuletus: kuulivest ei tee kedagi kuulikindlaks, vaid suurendab kaitsevõimet. Ettevaatus ennekõike! „USAs päästis 1989–1990 kuulivest üle 2000 politseiniku elu. Sellegipoolest sai surma 270 politseinikku, kes kandsid kuulivesti (153 tabati pähe, 93 korral ülakehasse, 40 juhul läbistas kuulivesti vale suuruse tõttu, 24 korral tabas rikošetikuul). Nagu statistikaski väga ilmekalt näha on, ei anna vesti kandmine 100% garantiid, et eluga pääseda, küll aga annab võimaluse ellu jääda. Üks tuntumaid kuulivestide tootjaid firmasid kannabki tabavat nime Second Chance ehk teine võimalus.“ (Väljavõte A. Kalevi ja A. Kutseri raamatust „Politseinik tulejoonel“.)

teenistust jätkata.

Kuuliveste hinnates tehti proovilaskmisi juhuslikult valitud sama aastakäigu vestidega. Viie meetri distantsilt tulistati kuuest erinevast relvast kolm lasku, kasutades järgmist laskemoona: püstoli TT (kaliiber 7,62 x 25) terassüdamikuga kuul; püstoli PSM (kaliiber 5,45 x 18) terassüdamikuga kuul; püstol-kuulipilduja Mini-Uzi või HK MP5 (kaliiber 9 x 19 Luger) Luger Sintox penetration; püstoli Luger (kaliiber 9 x 19) Luger + sk pt m/39B (Rootsi moon); püstoli Makarov (kaliiber 9 x 18) terassüdamikuga kuul; revolver (kaliiber 38 SPL) S&W; pumppüss (kaliiber 12).

Proovilaskmise tulemused olid positiivsed. Kuulivestide ballistilised paneelid ja kaitsevesti täiendav kaitseplaat pidasid kinni kõik kuulid.

Foto: Udo Rehkalt

Proovilaskmise tulemused

Laskmise tulemused olid positiivsed.

Kuulivestide ballistilised paneelid pidasid kinni kõik kuulid standardis NIJ-STD 0101.03 kehtestatud nõuete kohaselt. Kaitsevesti täiendav kaitseplaat pidas samuti kinni standardis märgitud nõuetega vastavuses kõik paneeli lastud kuulid. Katse tulemusena selgus, et pisteliselt katsetamiseks võetud kuulivestide kaitseomadused ei olnud halvenenud. Komisjoni kontrollitud kuulikindlad vestid vastavad spetsifikatsioonis sätestatud nõuetele.

Ekspertkomisjoni ja tootja Versaidag (endine Ballistic Protection Burgmann OY) spetsialistide kogemusi ja hinnanguid ning katsete tulemusi

arvestades jõuti järeldusele, et 2003. ja 2004. aastal soetatud vestide kasutusaega võib pärast hindamist pikendada. 2001. ja 2002. aastal soetatud kuuliveste võib aga väljastada õppustel ja koolitustel osalejatele ning abipolitseinikele, kes soovivad kuuliveste vabatahtlikult kanda, et vältida löökidest tekitatud traumasid.

Esimesel hindamisel kontrolliti kokku 196 kuulivesti. Neist 99 on toodetud aastal 2003 ja 97 aastal 2004. Praagiks (kulunud, määratud) tunnistati 59 vestikatet ning need kantakse maha. Välja praagiti kuus vesti kaitsevõimet suurendavat kaitsepaneeli, mille katterie oli

Taaskasutusse antud kuulivestide ballistilised paneelid kannavad märget „Kasutusluba kuni 2011. aastani“.

Foto: Udo Rehkalt

kulunud/rebenenud ja üks oli asendatud teisest materjalist kaitseplaadiga. Ühel kuulikindlal kaitsevestil puudus täiendav kaitsepaneel, see asendati uuega. 16 vesti ballistilist plaati saab kasutada pärast katterie õblemist. Uutega asendati viis ballistilist paneeli, mis olid kandmise ajal amortiseerunud (alumine serv rullis, kulunud). Kontrollimise vältel selgus, et paljud kuulivestikatted olid väga määratud. Ilmselt pole neid kunagi pestud.

Komisjon tunnistab 180 kuulivesti kandmiskõlblikuks ja neid võib veel kaks aastat kanda. Pärast 16 vesti ballistilise plaadi katterie parandamist on võimalik komplekteerida

veel kaheksa- kümme kuulivesti. Komisjon koos tootja esindajatega märgistas taaskasutusse saadetud kuulikindlate vestide ballistilised paneelid templiga „Kasutusluba kuni 2011. aastani“. Kokkuvõtteks võib öelda, et kuulivestiga heaperemehelikult ringi käies mitte ainult ei pikendata selle eluiga, vaid hästi hoitud ja hooldatud vest tagab kandjale ka parema kaitse.

Määratud ja katkise ballistilise plaadi näide

Foto: Udo Rehkalt

Kuulivestide ajaloost

Koos tulirelvadega tekkis vajadus kaitsevahendite järele, mis kaitseksid tema kandjat ning säilitaksid liikumisvõime. Kaitsekiilpide ja -vestide arengus on viis arenguperioodi: hiliskeskaeg, ajavahemik 1800–1930, Teise maailmasõja aegne periood, ajavahemik 1950–1970 ning aastad 1990–2000. Esmalt kasutati enda kaitseks väga erinevaid vahendeid, nagu näiteks lambavillaga või linnusulgedega täidetud kotte. Vene-Jaapani sõjas kaitsti end vaenlase kuulide eest esimest korda metallkiilpidega. Teise maailmasõja ajaks kasutasid ameeriklased sapöörilabidat ka kaitsekiilbina. Kuulikindlad vestid M12 ja M43 vähendasid oluliselt kaotusi Ameerika lendurite hulgas – neid nimetati lendavateks kindlusteks. Kuni Teise maailmasõja lõpuni oli sääraseid veste toodetud juba rohkem kui 400 000. Vene-Soome sõjas kasutasid venelased kantavaid laskeavadega kaitsekiilpe. Teise maailmasõja ajal oli Nõukogude rünnakrühmadel peale kaitsekiivrite ka 2 mm paksusega metallist rinnaplaadid, mis kaalusid 3,5 kilo. Esmalt olid kõik uued ja head kuulivestid väga rasked ning loomulikult küsiti nende eest väga kõrget hinda. Rohkem oli usku kiilpidesse ja plaatidesse kui metallplaatidesse vestidesse. Vestid olid väga rasked ja muutsid tema kandja peagu liikumisvõimeetuks.

Nailonist veste kandsid Ameerika sõdurid esimest korda Korea sõja ajal. Kaotuste arv lahingus vähenes 15% ning rinna ja kõhuvigastuste arv koguni 65%. Veelgi rohkem kasutasid ameeriklased nailonist kuuliveste Vietnami sõjas. Pidevalt otsiti uut sünteetilist niiti/lõnga, millest saaks toota veelgi paremate omadustega kergeid kaitseveste. Pehme ballistiliste paneelide valmistamine on saanud võimalikuks nailoni ning 1960. aastail USA firma DuPont leiutatud ja 1970ndatel tootmist alustatud paraaramiidkiu tõttu, mida nimetatakse Kevlariks. 1984. aastal sai

Üks 18. saj keskpaigas Austraalias tegutsenud relvakangelase Ned Kelly jõugu turvistest, välja pandud Victoria Riigiraamatukogus Melbourne'is

Foto: Chensiyuan, Wikipedia

Jaapani-Hollandi ühisfirma Teijin Aramid toodetud aramiidkiud nimeks Twaron. Uue paraaramiidkiu omadused olid peagu kaks korda paremad kui eelmisel nailonkangal. Kaitsevestide kaal vähenes alla nelja kilo, sellest kangast valmistatud kiivrite kaal aga 1,3 kilogrammile. Sealt edasi toimus nii sõjapidamises kasutatavate kui ka tsiviilotstarbeliste kaitsevestide arendamises ja tootmises juba pidev arendustöö. Firma Teijin Limited leiutas veelgi paremate omadustega metaaramiidi. Venemaal alustati analoogse paraaramiidkiu tootmist palju hiljem ja nii kandsid ka Eesti politseinikud oma esimestel tööaastatel Venemaal toodetud raskeid metallpaatidest koosnevaid kuuliveste.

Komissar Hillar Peegel hoiab silma peal Muhu, Orissaare, Põide, Laimejala, Valjala ja Leisi vallal. Kokku elab piirkonnas 10 000 inimest.

Foto: Priit Raju

Piirkondlik politseitöö

„Hea piirkondliku politseitöö saladus on suhtlemine, suhtlemine ja veel kord suhtlemine,” teab Muhumaal ja Saaremaal toimetav komissar Hillar Peegel.

Nelli Pello
Politseiameti
kommunikatsiooniosakonna
pressiesindaja

Keset Muhumaad Liiva poe ees seisab Lääne Politseiprefektuuri Kuressaare politseijaoskonna korrakaitsetalituse komissar Hillar Peegel ja veeretab kohaliku naisega juttu. On tuuline, ent päikesepaisteline septembrikuu viimane päev ning Hillar on tulnud äsja puhkuselt. See tähendab pikka nimekirja tegelemist vajavate toimetustega, sest Hillarile helistatakse ka puhkuse ajal ning eranumbril. Hillar ütleb küll helistajatele, et annab jutu kolleegile edasi, kes saab murega kohemaid tegelda, kuid seepeale muundub põlev probleem jutuks, mis kannatab lähedalt oodata ajani, mil Hillar on puhkuselt tagasi. „Me oleme sinuga ju

harjunud,” poetavad murelised sõbralikult.

Liivaga hüvasti jättes võtame suuna Orissaarde, kus ootab Hillarit lasteaias tegutseva mängude toa juhataja. Jututeemaks on õhtune lapsevanemate koosolek, kus arutatakse noorte tubaka- ja alkoholipruukimist. „Probleem on tõusmas,” vangutab Hillar pead. Mängude toas käivad peamiselt lapsed, kes teevad pärast kooli bussiga koju sõidu aega parajaks. Keskust kaunistavad laste joonistused, siin saab

mängida piljardit ja lauatennist ning vaadata televiisorit. Teismelised mängude toas eriti ei käi, vaid eelistavad hängida bussijaama ees pinkidel või staadionil, kus saab hämaruse varjus suitsu teha. „Koolipäeva õhtul ei ole vaja väljas hulkuda, sealt need probleemid tulevadki,” muretseb keskuse juhataja. Hillar noogutab ja teeb

märkmikusse ilusa käekirjaga ülestähendusi. Ta tunneb hästi noorte kogunemispaike ja neid, kes alaealistele suitsu ja alkoholi ostavad. „Suitsukohti käime regulaarselt puistamas,” kinnitab Hillar.

Mure teismeliste pärast

„Probleem on selles, et noored tahavad olla liiga vara täiskasvanud.“ Veel paar aastat tagasi olid mured teismelistega mitu korda tõsisemad. Siis tegutses Orissaares käitumishäiretega laste internaatkool, mille õpilastel oli kiusatus lõhkuda ja varastada. „Hoidsime alevirahvaga peast kinni,” meenutab Hillar. Praegu on probleemid väiksemad, kuid siiski olemas. „Lastega tuleb tegelda ja rääkida,” ütleb Hillar. „Kodu ei tohi õigustada lapse tegusid ja karistusmeetmed peavad jääma normi piiresse.” Hillar toob näiteks oma kodused reeglid. Kui tema teismeline poeg peaks jääma isale halva käitumisega vahele, peab ta rallisõidust loobuma. Koos mängude toa juhatajaga lepatakse kokku, et õhtusel koosolekul tuleb rõhuda lapsevanemate kontrollile ning mõelda üheskoos välja, kuidas noorte vaba aega paremini sisustada. „Tuleb seada eesmärgid ja anda lapsevanematele konkreetset ülesandet, et asi hakkaks laheneda,” võtab Hillar jutu kokku.

Hillari näost on näha, et ta tunneb end kohalike elanikega suheldes nagu kala vees. „Piirkondlik politseitöö tähendabki ohtralt suhtlemist kohalike, ettevõtete, koostööpartnerite ja vallavalitsusega,” lausub ta. „Meil on Saaremaa kõige lähedamad vallavanemad. Nendega võib ükskõik mis probleemi lahendada.“ Inimestega rääkides korjab Hillar infot, mille abil on võimalik välja selgitada, mis on saartel korda saadetud. Oluline osa infost tuleb töövälisel ajal. „Kui ajan näiteks vanade kalameestega juttu, siis ei tule

Hillar oma töökabinetis, mille vastasseina kaunistavad ohtrad tänukirjad koostööpartneritelt.

Foto: Priit Raju

keegi mulle otse ütlema, kuidas mõne asjaga lood on, vaid see tuleb jutu sees lihtsalt välja. Juttu tuleb veeretada ...“ Mis puutub saarte probleemidesse, siis on need niisama kirjud nagu rahvarõivaseeliku triibud. Kellel on mure kodukitsede pärast, kellel varastati muruniiduk. Vahel polegi mure tõsiste killast, inimesed tahavad lihtsalt rääkida kas või sellest, mida nad eelmisel öösel unes nägid. Hillar kuulab nad alati ära ja inimesed saavad rahulikuma südamega koju minna. Hillar kuulab ka siis, kui kõne tuleb pühapäeva hommikul kell kaheksa.

Sõidame edasi Orissaare keskuse poole. Autoaknast vilksavad mööda vallamaja, kultuurimaja, ööklubi Lucifer, kaubanduskeskus, bussijaam, gümnaasium ja staadion. Tanklast mööda sõites peab Hillar nentima, et õhtul kümnest hommikul kümneni kehtiv alkoholimüügi piirang on tublisti kaasa

Orissaare mängude toa juhataja ja Hillar peavad üheskoos nõu, kuidas arutada õhtusel lapsevanemate koosolekul teismeliste tubaka- ja alkoholi-pruukimist.

Foto: Priit Raju

Piirkondliku politseitöö rööm seisneb Hillari jaoks inimeste aitamises.

Foto: Priit Raju

aidanud joores sõidukijuhtimise vähenemisele. „Varem võtsime veel hommikul kell neli joores juhte rajalt maha,” märgib Hillar. Hommikusi poe juures värisejaid on tema sõnul päris palju. „Esimene pudel võetakse veidi väiksem, sest seda tuleb kahe käega suule tõsta.”

Kohalike abi

Peaaegu iga inimene, kellest möödume, tõstab Hillari tervituseks käe. Vaid mõned üksikud, kes on saartele hiljuti asunud, on talle võõrad. On Hillar ju Muhus sündinud ja siin 16 aastat töötanud. Hillari piirkonnaks on terve Muhumaa ja peaaegu pool Saaremaad ehk täpsemalt kuus valda – Muhu, Orissaare, Põide, Laimjala, Valjala ja Leisi. Kokku elab piirkonnas 10 000 inimest. Hillaril on abiks viis patrullipolitseiniku, kaheksa abipolitseiniku ja üks vaba konstaablikoht, mis peaks saama lähiajal täidetud. Kõige kiirem aeg on Hillaril suvel, kui saartel liigub rohkem rahvast. „Suvi pole Liiva poe parklas parkimisruumi, täna oli mõni üksik auto,” märgib ta. Veidi on töömahtu suurendanud ka majanduslangus. Tööriistu, muruniidukeid, mootorsaage ja muid asju, mida on kerge võtta ning kerget müüa, läheb rohkem „kaotsi” kui varem.

Hillar on veendunud, et üks oluline tegur, mis aitab kuritegevust saartel ohjeldada, on praamiühendus. „Nii on näha, mis seltskond sisse tuleb,” leiab Hillar. „Kui inimene hommikul tööle minnes avastab, et talt on midagi varastatud, siis ei ole see auto võib-olla veel praamile jõudnud, vaid ootab Kuivastus praamijärjekorras. Oleme mitu tükki nii kätte saanud.” Suurt rolli mängivad Kuivastu

kassanaised, kes on Hillarile head koostööpartnerid. „Ühel ööl läksid meil kaks suurt aluminiumi stanni surnuaialt ja karjamaalt „jalutama“. Ütlesime kassanaistele, et nad silmad lahti hoiaksid. Kui külainimesed rääkisid, et saarel liigub ringi võõras sinise ja valgega Avia buss, andsime sellest sadamasse teada. Mõne aja pärast naised helistasidki, et kirjeldustele vastava bussi juht hakkab piletit ostma. Lendasime kohale ja võtsime mehed kinni.”

Hillar ei väsi

kiitmast kohalikke ja nende abivalmidust. „Üksinda ei tee midagi ära,” on Hillar kindel ning toob selle tõestuseks kohe näite. Augustis läks üks noor nõrga tervise naine Koigi rappa marjule ja eksis ära. Tema leidmiseks pandi kokku otsingurühm. Appi tuli ka külarahvas. Valla maakorraldaja tegi aina kaarte juurde, kohalik külamees tuli keset viljavõtuaega sõpradega appi ning välja kutsuti ka endine metsamees, kes tunneb igat mätast ja kungast. Pingutustest hoolimata ei õnnestunud naist isegi kopteriga üles leida. Pärast nädalat otsingud lõpetati. Hillar oli parasjagu Tallinnas, kui sai tavaliselt jahimehelt kõne, et kadunud naine tuli ise metsast välja. Ainult riided olid märjad, kuid

muidu oli naine elu ja tervise juures.

Hillari jaoks ongi piirkondliku politseitöö rööm inimeste aitamine. „See teeb meele heaks, kui näed, et inimesed on rahul, saavad abi ja tunnevad end turvaliselt. Meil on nii turvaline, kui hästi sa naabritega läbi saad. Siis pannakse võõraid autosid tähele.” Kuna väikeses kohas tunnevad kõik üksteist, leiavad kuriteod kiiremini lahenduse, sest tõde tuleb jutu sees välja. Kui saartel midagi juhtub, levib see nagu kulutulgi. Külajuttudeski on iva sees. „Ükskord löödi Nõmmküla poel aknaklaas katki ja võeti

Muhumaad ja Saaremaad tunneb Hillar läbi ja lõhki. Tööstaazi on mehel juba 16 aastat.

Foto: Priit Raju

kuus pudelit Bock-õlut, ei midagi muud,” meenutab Hillar. „Augu järgi vaatasin, et täiskasvanu sellest läbi ei mahu, aga noored ju Bocki ei joo. Tükk aega oli müstika. Passisime poolteist kuud „vanadele kundele” peale ja käisime taarapunktides küsimas, kes millist taarat toonud on. Külainimesed teadsid rääkida, et vargusega samal ajal pidasid noored poisid pidu. Kui nendega rääkima läksime, tuli välja, et nad läksid ülemeelikus

tujus poodi alkoholi juurde tooma, kuid ei näinud pimedas, mida võtsid. Kui nägid, et olid võtnud Bocki, viskasid pudelid kadakatesse.”

Jõuame ringiga tagasi Liivale. Poe ette pihlaka alla on kogunenud värisevate kätega tiksujad. „Näed, see ruuduliste pidžaamapükstega mees on minu endine klassivend,” ütleb Hillar ja astub meestele naeratusega ligi. Ta teeb maast ja ilmast juttu ning uurib muu seas, kas meestel ka tööd jätkub või kus teatud sõbrad toimetavad. Nõnda see jutt veereb.

Muhumaal Liiva poe ees ootavad Hillarit iga päev „vanad kunded”. Hillar teeb meestega juttu, mille käigus pudeneb nii mõnigi huvitav infokild.

Foto: Priit Raju

Piirkondlikku politseitööd tegeva politseiametniku põhiülesanded ja tegevused

- ◆ Piirkonna ja selle elanike tundmine
- ◆ Piirkonna elanikega ja ettevõtetega suhtlemine
- ◆ Piirkonna probleemide tuvastamine ja lahendamine, koostöövõrgustike kaasamine
- ◆ Kuritegusid soodustavate asjaolude tuvastamine

VIII kutsemeisterlikkuse võistlused võitis Julgestuspolitsei I esindus koosseisus Ando Tamm (vasakult), Mirjam Männamaa, Ragnar Jänes ja Indrek Tibar.

Foto: Hannes Kangur

Eesti parimad korrakaitstjad

Esimest korda kutsemeisterlikkuse võistluste ajaloos noppis võidu Julgestuspolitsei. 2009. aasta Eesti parimad korrakaitstjad on Mirjam Männamaa, Indrek Tibar, Ando Tamm ja Ragnar Jänes.

Anne Osvet
Politseiameti
kommunikatsiooniosakonna
juht

Kaheksandat korda peetud kutsemeisterlikkuse võistlused avasid 17. augustil Paikusel võõrustajad – politseikolledži direktor Aivar Toompere ning Lääne prefekti esindanud korrakaitseosakonna juht Kalvi Almosen. Võistluste lipu tõmbasid masti läinud aasta võitjate esindajad Marek Saar ja Anu Asu Põhja prefektuurist.

Paikusele oli tulnud mõõtu võtma kokku 13 võistkonda. Neile lisandusid kolleegide esindused Lätist ja Leedust. Kena päikeseline ilm soosis igati võistluste tarmukat algust, sest kohe esimesel õhtupoolikul oli kavas tavapärastel nii autode vigursõit kui ka esimene

tubane ala – intervjuu andmine meediakanalile. Kui eelmisel aastal olid Läti politseinikud autoga vigurit sõites teistest peajagu üle, siis sel aastal tegid puhta töö Julgestuspolitsei esindajad, noppides kõik kolm esimest kohta.

Meediasuhtlus

Tavapärase ennetustöölase esinemise asemel saadeti võistkonnad tänavu otse meediaga suhtlema. Konkreetse liiklusõnnetuse kohta pidid võistlejad telekaamera ees ajakirjanikule intervjuu andma. Oli neid, kes tundsid end otsekui kala vees ega lasknud end kiuslikest küsimustest eksitada. Ometi jagus neidki, kes võiksid olla julgemad ja vastata selgemalt. Häтта ei jäänud küll keegi ning see annab märku, et prefektuurides on politseiametnikele mõeldud meediakoolitus üsna heal järjel.

Intervjuude järel jagasid ala kohtunikud, kel on enamasti suur sellealane kogemus, osalenutele soovitusi ning praktilisi näpunäiteid, millest on edaspidi kahtlemata kasu. Läti ja Leedu kolleegidel oli ilmselgelt keeruline vene keeles intervjuud anda ning see mõjutas ka nende tulemusi. Samas andis nende esinemine meile aimu sellest, et meediaga suhtlemise praktika on kolmes riigis veidi erinev. Selgi alal hiilgas Julgestuspolitsei, kelle III võistkond sai esimese koha. Teiseks rääkis ennast Lõuna PP II ja kolmandaks Põhja PP II võistkond.

Esimese päeva lõpetuseks peetud ühine politseioperatsioon keskendus nii Pärnu linna sisse- kui ka väljasõidu suurte teedel valdavalt turvavarustuse kasutamisele ning autode

2008. aastal esimest korda võistluste kavas olnud esmaabi andmine liiklusõnnetuse kohal tekitas selgi aastal elevust.

Foto: Anne Osvet

Esmaabi andmine

2008. aastal esimest korda võistluste kavas olnud esmaabi andmine liiklusõnnetuse kohal tekitas selgi aastal elevust. Ehkki tihenev vihm tegi nii võistlejate kui ka kohtunike elu pisut märjaks ja keeruliseks, jätkus huvi küllaga. Võistlustulle astuvad politseinikud arutasid elavalt, kuidas täpselt üht või teist esmaabivõtet kasutada, mis on varasemast koolitusest meelde jäänud ning mis võtted on ümber hinnatud ega soovitata neid enam rakendada. Meditsiinist rääkides on Eestis teadagi kaks koolkonda – Tartu ja Tallinna oma. Et aga mitte kahe keskuse vahelist nägelemist süvendada, kasutatakse kutsemeisterlikkuse võistlustel hoopis Pärnu kiirabimeedikute kohtunike abi

Kombineeritud teatevõistlusel sai parima tulemuse Põhja PP I võistkond.

Foto: Hannes Kangur

tehnilisele seisundile.

Teine päev algas võistlejatele ja kohtunikele vahelduvate vihmahoogudega. Platsil toimuvaid alasid sabin muidugi segas, ent tubaseid tegevusi mitte. Lavastatud liiklusõnnetuse sündmuskohta suutsid teistest paremini vaadelda ja selle vormistada taas Julgestuspolitsei I võistkonna esindajad. Teiseks tuli Lõuna PP I ning kolmandaks Lõuna PP II esindus. Parimate politseitaktika tundjatena näitasid end jällegi Julgestuspolitsei eest võistlejad, sedapuhku I koosseisust. Paremuselt teine oli Lõuna PP I ja kolmas Põhja PP I esindus.

ning nende hinnangutega tuleb tahes-tahtmata leppida. Sellegi ala järel jätkus Julgestuspolitsei võitude seeria. Esimeseks ja teiseks tulid Julgestuspolitsei I ja III esinduse võistlejad, kolmandaks jäi Põhja PP II võistkond.

Mehed ja masinad kuuluvad kokku nagu meri ja tuul. Kui saab ikka autoga rallida Pärnumaa teedel, siis särab silm ning käsi on kindel. Seekordne ralli kandis tavapärasele ülesandele lisaks eesmärki tutvustada pisut Eesti ajaloo ja vaatamisväärsustega seotud paiku. Teenekas ala vanemkohtunik Vello Petmanson tõesed, et vaieldamatult olid eelised meie võistkondadel ning kehvem olukord Läti ja Leedu politseinikel, kellel teadmised meie kultuuriloost paraku puudusid.

Kombineeritud teatevõistlus

Teise päeva õhtuks kippus pinge tõusma haripunkti, sest tõenäolisena terendas Julgestuspolitseile esimene üldvõit võistluste ajaloos. Kui suur oli Julgestuspolitsei korrakaitseosakonna ülemkomissari Tõnis Sulu teene omade võidule aitamisel, pole kerge mõõta, küll oli ta neile aga kohapeal igati toeks ja innustajaks. Lepitades eelmise päeva kehvapoolset ilma, säras viimase võistluspäeva hommik päikeses ning andis jõudu topelt pingutada. Kombineeritud teatevõistlus on ala vanemkohtunik Ants Kalevi sõnul alati pingeline ja nõuab osalejatelt väga tõsist suhtumist. Võistlejad olid täis otsustavust ning kuigi omavahel aasiti ja kehutati kaasvõistlejaid täie hooga mööda laskma, sai ala võidu tõepoolest parima tulemuse teinud Põhja PP I võistkond, teiseks tuli Lõuna PP I ja kolmandaks Põhja PP II esindus.

Ometi ei suutnud viimase ala käestlastud võit üldist paremusjärjestust enam muuta. Rahvusvahelises arvestuses (koos Läti ja Leedu esindustega) võitis VIII kutsemeisterlikkuse võistlused Julgestuspolitsei I esindus koosseisus Mirjam Männamaa, Indrek Tibar, Ando Tamm ja Ragnar Jänes. Tõsine pingutus kandis sedakorda vilja, sest üle aastate sai Julgestuspolitsei viimaks magusa võidu. Edu oli seda suurem, et teinegi koht kuulus üldjärjestuses Julgestuspolitseile. Selle said III võistkonnas esinenud Birgit Niin, Margus Gross, Janar Juks ja Martin Runno. Kolmandaks võistlesid end Lõuna PP I võistkonnas osalenud Mirjam Uibo, Jaak Kamber, Ranno Vissel ja Dmitri Kulaga. Nagu ikka võisteldi individuaalarvestuses vaid ühel alal – õigusaktide tundmises. Parim seadustes orienteeruja oli Tõnu Oro Lääne PP II võistkonnast.

Võistlust kokku võttes ja auhindu jagades rõhutas politseipeadirektor Raivo Küüt, et nii pika ajaloo võistlus jätkub kindlasti ka tuleval aastal, siis juba ühendameti tingimustes.

Hunnik pappi ja suitsev kaheraudne

30. mail kell 17.30 sai Lõuna Politseiprefektuuri juhtimiskeskus turvafirmalt G4S teate, et Võru keskkonnas asuvasse Swedbanki kontoris on sisenenud kaks relvastatud röövliit.

Liina Pissarev
Lõuna Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo peaspetsialist

Üks röövliitest põgenes väikese summa rahaga, teine hoidis pangatöötajat relvaga kirbul ja nõudis veel raha. Politsei väljuht aktiveeris rünnakrühma, kelle ülesanne oli röövel kahjutuks teha ning pangatöötaja pantvangist päästa. Samal ajal piirasid politseinikud ja turvamehed pangahoone sisse, evakueerisid inimesed ning suunasid liikluse ümber. Majast põgenenud pangatöötaja sõnul oli röövel üsna närviline. Märulipolitsei varustuses rünnakrühm sisenes pank – kurikaelal ei olnud enam pikka pidu. Kriminaalpolitseinikud said intsidendis terveks jäänud, kuid šokeeritud tunnistajatelt teada, et teine, 180 cm pikkune umbes 30aastane tumedas riietuses mees oli põgenenud rahapaki ja rohelise Mazdaga. Üks pealtnägija oskas öelda isegi auto numbr.

Ajend Põhja-Eestist

Põgeniku tabamiseks kuulutas Võru politseijaoskonna juht vanemkomissar Tauno Klaar välja politseioperatsiooni „Vörk“, mis tähendas lisajõudude kaasamise vajadust. Klaar andis laupäevaõhtusel magusal grillimisajal korralduse kutsuda tööle veel 20 politseinikku ning saatis nad varitsuspostidele. Linn pandi „lukku“. Varsti märkasid Võru linna raudteeülesõidu juures postil olnud politseinikud tagaotsitavat sõidukit ja asusid

seda jälitama. Juba paarisaja meetri pärast auto peatati, röövel tehti relvituks ning koliti rohelisest Mazdast sinivalgesse politseiautosse. Mazdast saadi kätte ka pangast võetud rahapakk.

Päris arestimajja röövli kestast tuvastatud abipolitseinikku siiski ei toimetatud, kuna tegemist oli õppusega. „Pangaröövi ja suurt

Liiklusõnnetus, pangarööv ja põgenemine – kaadrid õppusi jäädvustanud turvakaamera ja politsei videolintidelt
Fotod: Lõuna Politseiprefektuur

vajavaid kohti ning vajadust tihedama koostöö järele teiste asutustega,” selgitab Maandi. „Täna kõik kolleegid, kes õppusesse tõsiselt suhtusid ja endast parima andsid.“

Elu nagu filmis

Õppuse alguseks oli planeeritud kell 16, kuid see lükkus poolteist tundi edasi, kuna teel õppusele satuti ka reaalsele sündmuskohale. „Kui olime vaatlejate ja „röövliitega“ jõudmas Swedbanki kontori juurde, sõitis algaja autojuht ristmikul Fordiga külje pealt sisse Fiatile, mis paiskus

saadud löögist õhku ja maandus katusele. Ford sõitis pärast kokkupõrget otse Swedbanki kontori treppi. Selline justkui filmist võetud stseen hämmastas pangatöötajaid, sest avariid ei olnud õppuse stsenaariumis kirjas,“ meenutab Tauno Klaar. Linnaelanike üllatuseks olid sekundite jooksul pärast liiklusõnnetust kohal politseinikud, kes tegelesid kannatanutega ja aitasid liiklusõnnetuse tagajärgi kõrvaldada. Õnnetuses osalenud kahes autos oli kokku kaheksa isikut, kellest ühel tuvastati hiljem rangluumurd.

kurjategijate tabamise operatsiooni kavandama ning läbi mängima ajendasid Põhja-Eestis masu ajal saagenenud panga ja muude rahahoiukohtade röövid ning soov olla selleks valmis ka Lõuna-Eestis,“ selgitab Tauno Klaar. Ettevalmistused tehti ning õppus korraldati koostöös politsei, Swedbanki ja G4S töötajatega. Sündmuskohal tegutsenud politseinikud ega turvamehed ei teadnud õppuse toimumisest enne midagi, nii tagati ootamatus ja realistlik

tegemine. Õppusel saadud kogemustest monteeris politsei edasiseks kasutamiseks ja treenimiseks kokku videomaterjali.

Õppuse peakorraldaja, Võru politseijaoskonna juhtivkonstaabli Varbo Maandi sõnul toimus selline mitme asutuse koostöös korraldatav pangarööviõppus Võrumaal esimest korda. „Õppuste teemad kasvavad alati välja konkreetsest situatsioonist ja nende eesmärk on leida oma töös veel arendamist

Päriselu karm tegelikkus – eksimisruumi on järjest vähem

Kui Skandinaavia maades, eeskätt Rootsis, toimuvad suuremahulised pangaröövid, ei ulatu meil kurjategijate ettevõtmised veel kaugeltki sellele tasemele.

Harrys Puusepp
Põhja Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo juht

Liigseks optimismiks pole siiski põhjust. Tallinnas on toimunud ridamisi panga- ja kasiinorööve, mille käekiri on sarnane – nägu varjav röövel siseneb pank, võtab sealt relvataolise esemega ähvardades kaasa sularaha ning põgeneb. See on sekundite küsimus.

Tänapäeva kohtumõistmine võistlevas menetluses keskendub sündmuskohalt kogutud tõendusmaterjalile ehk eeskätt füüsilistele tõenditele. Politsei jaoks on oluline sündmuskoha puutumatus, st võimalikult vähe segavaid jälgi, mille puhul on otsustava tähtsusega lähima politseipatrulli reageerimine ja oskuslik tegutsemine sündmuskohal. Edasine koostöö kriminaalpolitseiga annab uurijatele hea stardilava, et jõuda eduka tulemuseni. See ei ole aga sugugi lihtne.

Tallinnas toimunud kasiinoröövide eest on nüüdseks juba inimesi süüdi mõistetud. Näiteks pidasid Põhja Politseiprefektuuri kriminaalosakonna isikuvastaste kuritegude talituse töötajad tänavu septembris kinni

neljakümnendates eluaastates mehe, kes vahistati kahtlustatuna panga röövimises. Mõne aja möödudes esitati talle aga juba kahtlustus mitme kasiino ja veel ühe panga röövimises. Kuritegude aeg ulatub 2007. aasta lõpust kuni kinnipidamiseni suve lõpul 2009.

Põhja Politseiprefektuuri isikuvastaste kuritegude talituse juhi vanemkomissar Reimo Raiveti sõnul oli juhtum tõsine pätkel, kuna kurjategija tegi kõik selleks, et enda identiteeti varjata ja jälgi peita. DNA analüüsid panevad mehe veel päris paljude röövide sündmuskohadele. Ka kurjategijad loevad erialakirjandust ja õpivad kassahittidest. Eksimisruumi prokuratuurile ja politseile jääb järjest vähemaks.

Pangaröövid tähendavad politseile koos kriminalistikaekspertidega kuudepikkust rasket tööd, millele paneb aluse läbimõeldud käitumine sündmuskohal. Sellele järgneb ajude ragistamine nii kabinetis, laboris kui ka tänaval. See on analüüs, mille käigus langevad erinevad versioonid, kuni jääb püsima üks, mis viib kurjategija aastateks trellide taha. Praeguseks on enamik Harjumaal toime pandud kasiino- ja suur osa pangaröövidest politsei keeles „valged“.

Kaks sammu ees

Kui kümme aastat tagasi transportis ettevõtte raamatupidaja sularaha piltlikult öeldes kilekotiga, siis tänapäeval ei julgeks vist keegi seda riski enda peale võtta. Koos maailmaga areneb kahjuks ka kuritegevus, seepärast peavad turvateenuse spetsialistid olema vähemalt kaks sammu ees. Õppused aitavad areneda professionaalselt ja toovad esile nõrgad kohad. Oma kogemuse põhjal võin väita, et õppuse korraldamine on märksa efektiivsem kui istuda ümarlaua taga. Näiteks oli õppuse „Pangarööv“ puhul kohe näha, millele võiksid turvaettevõtte, politsei ja pank omavahelises infovahetuses rohkem tähelepanu pöörata. Õppus oli erakordne just seepärast, et tegemist oli reaalsusega. Pangarööv algas pangakontori lähedal juhtunud liiklusõnnetusest. Esialgu ei saanudki kõik aru, et tegemist pole legendiga, vaid reaalse sündmusega. Nii tuligi politseil avariiga tegelda. Samas oli juhtum tõeline proovikivi, sest erilised sündmused juhtuvad ikka korraga. Selleks peame alati valmis olema.

Valdur Liiva
G4S turvajuht

Noorsoopolitsei 15

Vaadates tagasi politseiorganisatsiooni ülesehitamise algusaastatele, võib tõdeda, et 1994. aastal loodud noorsoopolitsei struktuurid oli omamoodi loogiline samm tollal alaealiste üha kasvava kuritegevuse foonil.

Märt Kõrgmaa

Politseiameti liiklusjärelvalve ja korrakaitse osakonna piirkondliku politseitöö talituse komissar

Elmar Nurmela

Sisekaitseakadeemia politseikolledži direktori asetäitja

Noorsoopolitseinike vabariiklik seminar

Foto: Elmar Nurmela erakogu

Nimelt kaotati politsei taasloomisega seni miilitsa koosseisus probleemsete lastega tööle spetsialiseerunud üksused ning säärase noortega tehtav töö jäi suures ulatuses endiste alaealiste asjade inspektorite südametunnistusele. Nii mitmeski politseiprefektuuris lõpetati lastega tehtava töö eripära arvestamine ja selle ala spetsialistidele anti täita muid ülesandeid. Vajadus moodustada noorsoopolitsei kui omaette struktuur sai üha ilmsemaks. Niisuguse vajaduse ere näide oli ka alaealiste õigusrikkumiste toetamiseks lausa erikomisjoni loomine kriminaalpreventsiooni nõukogu juurde.

Esimene õigusakt laste ja noorte valdkonnas oli politseipeadirektori 9. novembri 1993. aasta käskkirja kriminaalpolitsei alaealiste inspektorite ülesannete ja tegevuste kohta, mille valmistas ette Politseiameti komissar Urve Miidla. Lastega tehtavale süsteemsele ennetustegevusele andis stardi politseipeadirektori 5. jaanuari 1994. aasta käskkirja „Laste liiklusalase kasvatustöö korraldamise kohta“. Selle taga seisis loomulikult

laste hulgas legendaarne liikluspolitseinik Mare Arna, kes hoolimata sellest, et politseis puudusid vastavad struktuurid, püüdis jätkata ennetustööd laste ja noorte hulgas. Sääraseid nn endisi ennetustöö tegijaid oli politseis rohkemgi.

1994. aastal moodustati Politseiametis noorsoopolitsei osakond. Selleks ajaks oli sisuliselt ette valmistatud kaks politseipeadirektori käskkirja projekti: noorsoopolitsei tegevusjuhendi ja noorsoopolitsei koosseisude kinnitamise kohta. Neist esimene tugines suures osas kriminaalpolitsei alaealiste inspektorite

Vajadus moodustada noorsoopolitsei kui omaette struktuur sai üha ilmsemaks.

tööd kirjeldavale käskkirjale, selgitades samas noorsoopolitsei ülesandeid ja tegevusi ning kirjeldades noorsoopolitsei ametnike töökohustusi. Tegevusjuhendi projekti valmistasid ette hilisem noorsoopolitsei osakonna juht Elmar Nurmela ning tol ajal Tallinna Politseiprefektuuri Vanalinna politseijaoskonna

kriminaalpolitsei vaneminspektor Märt Kõrgmaa. Noorsoopolitsei tegevusjuhend kinnitati 13. mail 2004, samal päeval kinnitati noorsoopolitsei koosseisud. Noorsoopolitsei töö võis alata.

Meenutab Politseiameti noorsoopolitsei osakonna juht, praegune Sisekaitseakadeemia politseikolledži direktori asetäitja Elmar Nurmela: „Siseministeeriumi tollane kantsler

Lövi Leo süünd – Eesti politseimaskoti konkurs aastal 1998

Foto: Elmar Nurmela erakogu

Gero Kartau tegi mulle ettepaneku tulla tööle Politseiametisse looma uut struktuuri, et tegelda alaealiste kuritegevusega kaasnevate probleemidega. Üheks tähtsamaks tööloiguks pidi kujunema ennetustöö aluste väljatöötamine laste ja noortega tehtavaks tööks politseiorganisatsioonis ning kriminaalpreveniivseks tööks tervikuna. Andsin oma nõusoleku ja 1. mail 2004 vormistati mind politseiteenistusse Politseiametis ning käskkirjas kasutati esimest korda noorsoopolitsei sõna. Üheskoos oma vanade miilitsaagsete kolleegide Marina Karuse ja Raili Kaubaga (Kaup) Tallinna politseiprefektuurist töötasime esimestel kuudel välja noorsoopolitsei tööks vajaliku noorsoopolitsei ametniku tööjuhendi, mille alusel asusid tööle noorsoopolitsei talitused kõigis politseiprefektuurides.

Mäletan väga selgelt aega politseiorganisatsioonis, kus ennetustööd tegid ainult noorsoopolitseinikud, kes ammutasid kogemust teistest riikidest. Näiteks õnnestus meil Taani Helsinki Komitee täielikul finantseerimisel, mis on ühiskondlik organisatsioon, viia Taani Kuningriiki kolmel aastal kokku 49 noorsoopolitseinikku nädalaks tutvuma SSP (sotsiaaltöötajate, politsei ja kooli) koostööga. Kuna rohkem kui poolelt noorsoopolitseinikel avanes võimalus oma silmaga näha väga hästi üles ehitatud süsteemi laste ja noortega tegelemiseks, siis algasid selle tulemusena muutused ka meie ühiskonnas. Algusaastatel noorsoopolitsei vabariiklikel seminaridel kohtudes toonitasime pidevalt, et noorsoopolitsei peab olema eestvedaja rollis politseiprefektuuris ja kohalike omavalitsuste tasandil ennetustöö tegemisel. Mis seal salata, alguses suhtusid asjasse tõrksalt isegi politseiorganisatsiooni

teised kolleegid, kes ei mõistnud ennetustöö tähtsust. Tihti valitses arvamus, et see ei olegi politsei töö või kui keegi peabki seda tööd tegema, siis on see ainult noorsoopolitsei pädevus. Võtmesõnaks kujunes „koostöö“ politseiorganisatsiooni sees ning teiste riiklike ja ühiskondlike organisatsioonidega ennetustöö tegemisel. Arvame, et suhtumine muutus politseiorganisatsioonis tervikuna aastail 1997–1999, kui ennetustöö elanikkonnaga muutus juba reaalseks politseiorganisatsiooni erinevate struktuuride koostööks. Üks tollase aja kordaminekuid on kindlasti 1998. aastal politsei maskoti lövi Leo (esialgne nimetus lövipoeg Leo) süünd, milleks kuulutati välja avalik konkurs. Rõõmu teeb asjaolu, et lövi Leo idee ja eskiisi autor on meie eriuksuse K-komando kauaaegse liikme Valter Villaku poeg Asmo, kes oli siis 12aastane noormees.“

Kuna ennetustöö vilja ei saa nautida kohe, sest selle tulemused avalduvad alles aastate möödudes, siis on politseiorganisatsiooni maine kasvule avaldanud positiivset mõju meie organisatsiooni jõupingutused ennetustöö valdkonnas. Viimastel aastatel on ilmnenud positiivsed mõjud isegi kuritegevuse valdkonnas – korterivarguste ning surmaga lõppenud liiklusõnnetuste vähenemine jne. Seejuures peab toonitama, et see on politseiorganisatsiooni kõigi liikmete ühine panus, mille vältel on

Ennetustöö tegemisel kujunes võtmesõnaks „koostöö“.

põratanud suurt tähelepanu erinevate politseistruktuuride koostööle tööks elanikkonna ja erinevate organisatsioonidega. Ühiseks nimetajaks on seejuures süütegusid ennetav töö, mis ei ole erinevalt 1990ndate algusaastatest enam ainult noorsoopolitseinike pärusmaa.

Kokkuvõtteks võib öelda, et isegi 2004. aasta alguses suure nelja politseiprefektuuri loomisel ei julgenud keegi loota, et meie politseiorganisatsiooni maine võib viie aastaga kasvada 86%ni. Julgeti pakkuda kõige rohkem 80%, mille saavutamiseks võiks teha suurt tööd, et jõuda meie Soome kolleegide tasemele elanike usalduse poolest. Hea meel on tõdeda, et meie politseiorganisatsiooni ülesehitamisel ja kujunemisel nüüdisaegseks, hästi funktsioneerivaks ning professionaalseks organisatsiooniks on oma panuse andnud kõik noorsoopolitseinikud. Eriline tänu neile, kes teevad senini seda rasket, aga tänuväärset tööd – Marina Paddar ja Pilvi Liivamägi Lõuna Politseiprefektuurist, Svetlana Safronova ja Aleksandra Rezunkova Ida Politseiprefektuurist, Tiiu Karner, Vilve Mill, Erika Kaskla, Sirje Tramm, Svetlana Kankova ja Margus Sibola Põhja Politseiprefektuurist ning Pille Karotamm Lääne Politseiprefektuurist.

Noored nukufilmis

„Joonisfilmi maailm on piiritu – te võite tegelased ja tegevuskohad joonistada selliseks, nagu iganes soovite,” õpetab Nukufilmi Lastestudio animaator. Tartu politseimajas käib animatöötuba.

Kell näitab pool üksteist, kui Tartu politseimajja on kogunenud 21 noort. Siin hakkavad nad valmistama Nukufilmi Lastestudio animaatorite ja noorsoopolitseinike juhendamisel turvalisuse teemalisi animaklippe. Noorsoopolitseinikud on pakkunud noortele

välküritusega. „Infot ürituse kohta saatsime Tartu omavalitsuste kaudu maakonna koolide listidesse,” sõnab Ly. „Erinevatest koolidest on kohale tulnud kolm rühma ja üks noormees ka üksikuna. Tegelikult on listide kaudu info edastamine pisut halb, sest info liigub kooli juhtkonna kaudu ning üksikõpilaseni jõuab see vaevaliselt. Aga väga hea, et kolm kooli leidsid võimaluse siia tulla

ja nii palju noori kohal on.”

Kuigi animaklippide teemavalik on lai, kipuvad mõned teemad olema populaarsemad kui teised. „Õpilased valivad just lihtsamad teemad. Siin vist mängib rolli pigem see, mida on kergem nukufilmina teha. Oleks rohkem oodanud midagi üldise käitumise ja tudengite olemise-tegemiste kohta. Seda on ehk raskem luua, aga arvan, et kui juba ükskord on proovitud, siis julgetakse ka suuremaid samme ette võtta,” on Maarja lootusrikas.

Lõuna prefektuur on kaks aastat korraldanud animafilmide konkursse. „Esimesel aastal oli teema liiklusohutus ning teisel aastal koolivägivald ja küberkiusamine,” räägib Ly. „Meie kogemus näitas, et noored julgevad kaasa rääkida ja visualiseerida oma mõtteid nendel teemadel, mille kohta saab rohkem reklaami edastada. Nii juhtuski, et liiklusfilmide festivalil osales palju rohkem filmirühmi oma töödega ning just koolivägivald ja küberkiusamise teemal jäi osalejate arv tagasihoidlikumaks. See on valdkond, millele peaks rohkem tähelepanu pöörama, millest peaks rohkem rääkima ja mida peaks rohkem visualiseerima. Koolivägivald on eriline teema, igaüks on sellega mingil määral kokku puutunud ning see teeb isiklikult haiget. Ehk on ka selle tõttu raskem ning noored lähevad kergema vastupanu teed ja valivad need teemad, millest on palju-palju räägitud.”

Maarja lisab väikese muigega: „Võib-olla on

filmiloojatele erinevaid teemasid:

liiklus (sebra, foor, helkur, jalgratturid), käitumine avalikus kohas (viisakas käitumine avalikus kohas, kuidas edastada politseile teadet, lubatud ja mittelubatud käitumisreeglid Tartu linnas, näiteks Pirogovi platsil ja kaarsillal), nõuandeid välistudengitele (kuidas arvestada kultuurierinevusi, isikliku vara hoidmine, avaliku korra reeglid). Kui teema on valitud, kirjutavad noored filmikunstnikud lühikese stsenaariumi. Seejärel haaratakse paberid ja pliiatsid ning joonistamine võib alata. Senikaua on aega puhuda paar sõna juttu preventsoonitalituse juhtivspetsialisti Ly Brikkelini ning vanemkonstaabel Maarja Punakuga ürituse korraldamisest ja tagamaadest.

Animafilmide konkurs

Selgub, et animatöötuba idee tuli üsna ootamatult. Maarja käis üritusel, kus tudengid küsisid mitmesuguseid põnevaid küsimusi, ja sealt hakkas idanema mõte, et teha pisut teistmoodi preventsoonüritus. „Võiks ju lisaks lastele ka noortele aeg-ajalt meelde tuletada, mis on õige ja kuidas peaks käituma,” leiab Maarja. Mõte sai kiiresti teoks ja võib öelda, et tegemist oli lausa

Teema, stsenaarium, paber ja pliiats – nõnda valmib nukufilm.

Fotod: Kerstin Kippar

või mõte oleks väga tore. Anima teema on just selline, millega ma ei ole kokku puutunud, sestap pakub see mulle ka inimesena huvi,” selgitab Maarja.

Õppe- ja koolitusmaterjal

Ly näeb projekti eesmärgina õppe- ja koolitusmaterjali loomist. „Kui noored ise filmi kokku panevad, sobibki see teistele noortele näitamiseks kõige paremini,” kinnitab ta. Maarja sõnul on oluline, et joonisfilmid peegeldavad noorte enda arvamust. „Saab näidata, et mitte ainult politseinikud ei arva nii, vaid noored ise ka. Ehk on mõni neist kunagi olnud säärane rabelev nooruk ega ole osanudki arvata, et võib kunagi ise midagi ühiskonna ja politsei jaoks head ja kasulikku teha.”

Pilk saali näitab, et animaklippide projekti algus on edukas. Noored joonistavad keskendunult ja arutavad omavahel stsenaariume. „Miks meil see tulnukas siin on?” küsib keegi oma kaaslastelt. „Sest ta on võõras ega tea meie liiklusreeglitest mitte midagi,” kõlab vastuseks. Paberile on

noortel pisike sisemine konflikt. Kui nad õpivad juba gümnaasiumi lõpuklassis ja on tulevased tudengid, ei saa nad piiranguid peale panna, et näe, tudengid käituvad sedamoodi, see pole üldse õige. Nad teavad, et poole aasta pärast on nad ise samasugused üliõpilased ning tahavad täpselt samamoodi käituda.”

Kahtlemata on nukufilmi tegemine õpetlik ettevõtmine nii korraldajatele kui ka osalejatele. „Kuna olen politseis töötanud juba mitu aastat, on mul tekkinud ettekujutus või mall, kuidas mingid asjad käivad või kuidas neid tehakse. Eelkõige ootangi projektilt seda, et keegi pakuks midagi uut. Mingi vaimu värskendav vaatenurk

joonistatud roheline mehike ning üks neiu asub seda parasjagu paberist välja lõikama.

„Tunne on väga hea. Loodan, et see sära, mis neil praegu silmis on, jääb sinna kuni töötoa lõpuni. Animafilmiga on ju nii, et mingil hetkel hakatakse tootma – idee on valmis ja kõik läbi mõeldud, aga filmi valmimine võtab aega,” arwab Maarja. Paari tunni pärast, kui esimesed klipid on valmis, on näha, et sära pole noorte silmist kuhugi kadunud ning et jaksu rõõmsalt lõpuni tööd teha jätkub.

Animaklippe saab vaadata Eesti politsei Youtube'i kanalist www.youtube.com/user/Eestipolitsei.

Animatsioonitöötoad – Lääne politsei kogemus

2007. aasta novembris-detsembris toimusid süüteoennetuse projekti raames animatsioonikursused kõigis Lääne Politseiprefektuuri maakondades. Töötoad olid mõeldud eelkõige alaealistele, kellel on tihedam kokkupuude politseiga ja alaealiste komisjonidega. Töötubades loodi erinevates animatsioonitehnikates filmiklippe ning prooviti praktikas eri etappe – süžeed, tegelaste analüüsi ja loomist, taustade valmistamist, animeerimist ehk hingestamist ja filmimist. Töötubade eesmärk oli tuua noortele lähemale üks võimalus alternatiivselt oma vaba aega veeta ning seeläbi vähendada õiguserikkumiste arvu. Projektist võttis kuue maakonna peale osa ligi 300 õpilast. Julgen kinnitada, et projekt oli edukas ja osavõtjate tagasisidet arvestades jätkame ka edaspidi samasuguseid üritusi. Loodan siiralt, et enamik noori õppis midagi uut ning et nii mõnegi noore suhtumine politseiametnikesse muutus, mõistes, et meie eesmärk on abistada, mitte karistada.

Kristi Kais

Lääne PP korrakaitseosakonna preventsooni- ja patrullitalituse vanemspetsialist

Joobeseisundi tuvastamise uued reeglid

Seda, et alkoholioobes või narkouimas autorooli istuda ei tohi, peaks teadma iga inimene. Ometi leidub ikka ja jälle neid, kes seadust rikuvad. Patustaja karistamiseks tuleb aga esmalt tõestada, et ta ikka on joobes.

Aime Riikoja

Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi keemiaosakonna juhataja

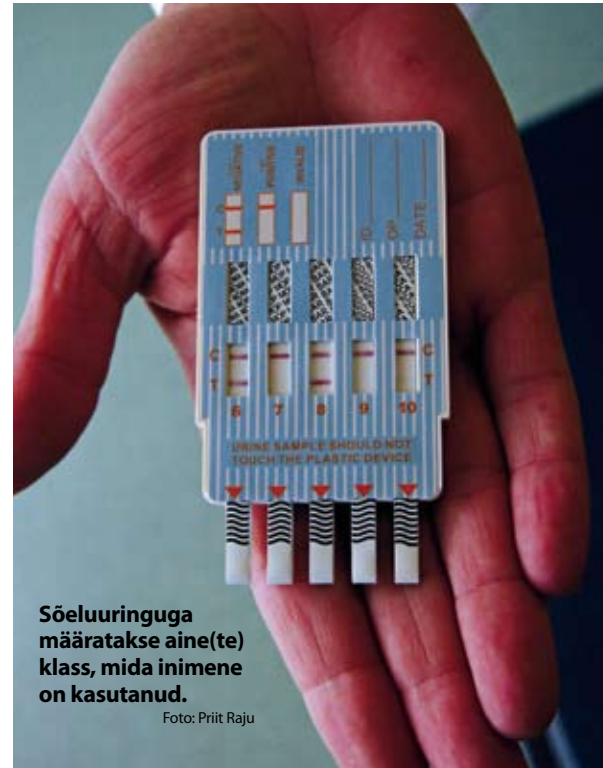
Joobeseisundi tuvastamise tõhustamiseks hakkas 1. juulist kehtima uus kord, mis hõlmab kogu joobeseisundiga seotud probleemistikku. Uus kord tõi kaasa mitu sisulist muudatust. Väga pikka aega on alkoholi tuvastamisel kasutatud mõõtühikuna rahvasuus levinud promilli. Promill ei ole rahvusvahelise mõõtühikute süsteemi (SI) ühik ja selle kasutamine on vastuolus mõteseadusega. Sestap väljendatakse alates juulist vere alkoholisisaldust mõõtühikuga mg/g.

Varem mõõdeti vere alkoholisisaldust enamasti seerumist/plasmast, aga tulemus anti täisvere kohta, seerum/plasma sisaldab aga etanooli keskmiselt 1,1–1,3 korda rohkem kui täisveri. Tagamaks üheselt tõlgendatavaid tulemusi, määratakse vere alkoholisisaldus nüüd täisverest. Kui ollakse sunnitud määrama etanooli seerumist/plasmast, märgitakse see vastuses. Et vere alkoholisisaldust oleks võimalik määrata täisverest, ei tohi vereproovi katsut (nõu, kuhu võetakse vereproov) sisaldada aineid, mis eraldavad vere seerumist/plasmast. Vereproov tuleb kindlasti võtta nõuetekohasesse katsutisse.

Kolmas suurem muudatus on, et inimeselt, kes keeldub nii indikaatorvahendi kui ka täppisalkomeetriga mõõtmisest ega ole nõus ka vereproovi andma, saab võtta vereproovi sunniviisil – seadusemuudatus annab võimuesindajale õiguse vastuhakkaja käsivars lauale fikseerida, et tervishoiutöötaja saaks inimesele ohutult proovi võtta. Õigus on kohaldada sundi ka uriiniproovi võtmisel.

Mõõtmine ei olegi nii lihtne

Võiks ju arvata, et inimese veres sisalduvat alkoholi kogust saab mõõta absoluutselt täpselt. Paraku on reaalsus selline, et absoluutselt õiged on vaid „tõelised väärtused“. Tõeline väärtus on ideaalsuurus, mida ei saa eksperimentaalselt määrata. Ekspertiisiasutus saab anda ainult hinnangu selle tõelise väärtuse kohta ehk teisiti öeldes – mõõtmistulemus on tõelise väärtuse parim hinnang. Mõõtmistulemuse ja mõõdetava suuruse tõelise väärtuse vahele jääb alati mõõtmistulemuse viga, mis on samuti ideaalsuurus. Meie saame anda ainult hinnangu selle vea ulatuse

Sõeluuringuga määratakse aine(te) klass, mida inimene on kasutanud.

Foto: Priit Raju

kohta. Seda hinnangut nimetataksegi mõõtemääramatuseks. Et mõõtmistulemuste tõlgendamise usaldusväärsust suurendada ning kohtuvaidluste riski vähendada, väljastab EKEI uue korra kohaselt analüüsitulemuse koos mõõtemääramatusega.

Toon näite. Kui me mõõdame autojuhi vere etanoolisisaldust ja saame tulemuseks (0,23 +/- 0,05) mg/g k=2, siis tähendab see, et 95% tõenäosusega on proovi etanoolisisaldus vahemikus 0,18–0,28 mg/g. Karistuse rakendumise piir on 0,2 mg/g, kuid selle juhtumi korral võib proovi etanoolisisaldus olla nii 0,2 mg/g kuid ka 0,18 mg/g. Kuna ebaselgete juhtumite korral peab alati langetama otsuse prooviandja kasuks, tuleb see inimene lugeda seadust mitte rikkunuks.

Analüüs kahes etapis

Kahjuks tuleb tõdeda, et aasta-aastalt peetakse tänaval ja liikluses kinni ka alkoholiõhna, kuid selgete joobetunnustega juhte, rattureid ning jalakäijaid. Narkojoobe tuvastamine eeldab laborilt kõrget tehnilist taset ja kvaliteetset tööd. Tavaliselt tehakse narkotesti uriiniproovist, kuna uriinis on narkootiliste ainete kontsentratsioon kõrgem kui veres ja need püsivad seal kauem. Tõendamaks kohtule, et inimene on tarvitanud

narkootilist või psühhotroopset ainet, tuleb analüüs teha üldjuhul kahes etapis. Kõigepealt tehakse nn sõeluuring, millega määratakse üksnes aine(te) klass, mida isik on tarvitanud. Kuna sõeluuringu meetodid võivad anda valepositiivseid tulemusi, peab saadud tulemuse kinnitama märksa täpsema meetodiga. See täpsem meetod on rahvusvaheliselt tunnustatud gaasikromatograafiline ja massispektromeetiline (GC MS) meetod, mille abil saab kindlaks teha konkreetseid aineid, mida inimene on tarvitanud. Kuna meetodi etapid on veel keerulisemad ning pikemad kui selle nimetus, siis tuleb vastuste kättesaamist üsna pikalt oodata.

Tähtis on lisada, et osa narkootilisi aineid – nt viimasel ajal palju räägitud GHB-d – ei olegi võimalik sõeluuringuga kindlaks teha. GC MS meetodiga on aga EKEI labor GHB-d määranud juba mitu aastat. Seega ei vasta tõele siin seal levinud arvamus, et GHB-d ei ole Eestis võimalik määrata. Toon veel paar näidet, miks peab sõeluuringu positiivsed tulemused alati täpsema meetodiga üle kinnitama. Kui inimene on tarvitanud ravi eesmärgil näiteks kodeiini (seda sisaldab teiste hulgas käsimüügiravim Solpadeine), annab sõeluuring opiaatide positiivse tulemuse. Juhul kui sõeluuringule ei järgneks konkreetse aine määramist, võikski inimest ekslikult karistada keelatud aine (heroiini, morfiini) tarvitamise eest.

Teine aspekt on, et ainult sõeluuringut

tarvitanud 3-metüülfentanüüli. Selle aasta suvel kadus 3-metüülfentanüül illegaalselt narkoturult ning selle asemel hakati tarvitama fentanüüli. Kui teeksime ainult sõeluuringut, jääks selline muutus märkamata.

Proov tuleb võtta kiiresti

Tõenäoliselt on suurem osa inimesi alkoholi tarvitanud ning teab, et joove ei kesta igavesti. Mõne aja pärast tunneb inimene end kaina ning ka alkomeetrisse puhumine ei tuvasta enam alkoholi. Täpselt sama lugu on narkootiliste ja psühhotroopsete ainetega – pärast tarvitamist hakkab organism neid aineid kohe lagundama ning väljutama.

Aeg, mille jooksul keelatud ained organismist väljutatakse, sõltub paljudest asjaoludest – aine omadustest (nt väljub GHB organismist väga kiiresti, kanep aga aeglaselt), tarvitamise sagedusest, tarvitatud aine kogusest, inimese enda tervislikust seisundist jne. Kindlalt toimib aga kuldreegel: kahtluse korral tuleb võtta proov kiiresti! Kui ka proovi hiljem vaja ei lähe, ei juhtu mitte midagi. Kui te aga kahtluse korral kohe proovi ei võta, võite hiljem olla juba lootusetult hiljaks jäänud.

Joobe tuvastamise temaatika on väga lai ning sinne kirjatükk käsitleb pelgalt murdosa sellega seotud küsimusi. Igasuguste alkoholi ning narkootiliste ja psühhotroopsete ainete määramise probleemide korral võib julgelt kirjutada aadressil joove@ekei.ee.

Sõeluuringu tulemused kinnitatakse gaasikromatograafilise ja massispektromeetrilise (GC MS) meetodiga, mille abil saab kindlaks teha konkreetseid aineid, mida inimene on tarvitanud.

Fotod: Priit Raju

kasutades me ei tea, mis narkootikumede tegelikult Eestis tarbitakse. Näiteks on aastaid eriti Põhja-Eesti süstivad narkomaanid

Sügisel tuleb pegasus

Et kõik algusest peale ja ausalt ära rääkida, tuleb tausta mõistmiseks süveneda kõigepealt teooriasse. Ajakirja Looming septembrikuu numbris kirjutab Tiit Hennoste, et Eesti praegune luule on traditsiooni ja keele painest vabanenud ning liigub vabalt: „Praktiliselt kogu luule on vabavärsiline. Märgatavad on rahvaluuletajate meeletud hordid, kes pakuvad eluõpetusi, suuri tundeid, kodupaigakilde, vemmälvärse... Kirjastamisvõimalused on nii kerged.“

Agu Lall

Lõuna Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo vanemspetsialist-infojuht

Sellele teoreetilisele vundamendile mahub ka Lõuna Politseiprefektuuri 2005. aasta septembris tekkinud luuleklubi TORE. Oluline on siinjuures just see, et luuleklubi tekkis, mitte ei asutatud, ja tekitasid selle neli meest: T (Tiit Allik), O (Oleg Barinski-Gesjuk), R (Riho Tamm), E (Eduard Vismann).

Asjaosalised ise on rääkinud, et klubi ei tekkinud mitte seetõttu, et nad oleksid ise luulest üleliigse vaimustuses olnud. Innustav jõud oli meeste ühine soov tulla välja igaaastase rutiinist sünnipäevade tähistamisest. Eks paljud ole tundnud oma sünnipäeva hommikul teatud kimbatust. Ühelt poolt on ju väga armas heade kolleegide ilusad soovid ja lilled kringli ning kohvi kõrvale panna, teiselt poolt on see aga aastast aastasse toimuv segiajamiseni sarnane protseduur. Et seda rutiini murda ning kalendris lähestikku seisvaid sünnipäevi kuidagi teisiti tähistada, otsustasid need neli meest korraldada üleprefektuurilise

luulekonkursi. Aeg oli siis selline, et igasuguseid seltse, ühinguid ja klubisid tekkis ümberringi nagu seeni sooja vihmaga, ning konkursi korraldanud TOREdate sünnipäevalastel ei olnud vaja erilist fantaasiat, et nimetada oma korraldav tegevus klubiliseks – luuleklubiliseks. Algul oli luuleklubi näol tegemist ühekordse projektiga ehk sünnipäevaprojektiga. Aga läks teisiti. Läks nii nagu ikka, kui asjad ise elama hakkavad.

Väga andekas rütmivabas vabavärsis luuletus, mis vastab luuleklubi TORE praegusele tasemele

On tore,
Et luuleklubile TORE
Saab öelda sündimise „Tere!“

Suur nelik meie kõrval,
Kes tahab näha,
Et me kõik teeksime seda,
Mida soovib näha suur nelik meie kõrval.

See nelik soovib näha,
Et nende luule ei tule tuulest,
Vaid meie higist, verest ja tarkusest
Ning mõõtmatust tööpäeva pikkusest.

Nende luule undab kui liikluspolitsei
Auto sireen,
Tuletades meelde direktorite käsulaudu
Ja uppudes avalike suhete sõnavahut.

Me sammume, nimeks meil
organisatsioon –
Meie juhiks täna on TORE.
Ei küsi me sest, kas keegi TOREdatest
On veata nooruk või veaga vana.

TORE jutlustab sellest, et eesmärk
On käega katsutav peagi.
Ei kustu me silmist viimane kiir,
Sest TORE teab sihti ja sätib viitasid.

TOREdas seltskonnas
On õpetust sellest,
Et valge on must,
Palju TOREdam edasi kanda!

Nagu Sall

„Liba-Sakala“ luulereporter 9. septembril 2005. aastal

Kogu TOREdus Gruusia lainel – Lõuna Politseiprefektuuri teenistusosakonna politseidirektor Riho Tamm (vasakult), korrakaitseosakonna politseidirektor Tiit Allik, korrakaitseosakonna vanemspetsialist Oleg Barinski-Gesjuk ja endine teenistusosakonna juhtivspetsialist Eduard Vismann

Foto: Rein Pärtel

Visates vimkasid

Et kolleege mitte ära ehmatada, panime konkursiteadaandes järgmised read: „Nõrgemad luuletajad võivad luuletada juba teiste luuletajate poolt luuletatud luuletusi ja

needki ära saata!“ Esimesele konkursile laekus hulgaliselt töid, nende seas nii algupärandit kui ka tuntud ja tundmatute autorite luuletusi. Mitmed kolleegid valmistasid poeesiasse sukeldunutena luuleklubile ning ilmselt kõigile teistelegi ilusa üllatuse. Mitte ainult konkursi ei

Kaks neljast TOREdatest, kes tekitasid Lõuna Politseiprefektuuri luuleklubi – korrakaitseosakonna politseidirektor Tiit Allik (vasakult) ja teenistusosakonna politseidirektor Riho Tamm.

Foto: Rein Pärtel

Kaitsevaelane on kohustatud Sisemäärustik

Kaitsevaelane on kohustatud
Kaitsma riiki, kui see on ohustatud
Teatama, kui põhiseaduslikku korda riivab miski
Tundma määrust ja tegema kõik, mis teha kästi

Abistama neid, kel abi parasjagu vaja
Käsu täitmisel või lihtsalt teisi õpetada
Ennast arendada, täiendada pidevalt tal tuleb
Sõdur õpib seni, kuni sõdur sureb

Hoidma korras välimust ja isiklikku hügieeni
Kui on haige, siis ravida ka varba vahelt seeni
Hoidma korras talle sõdimiseks antud varustust
Näiteks püssi, tanki – neid puhastama, kui on must

Teadma oma kohta rivis ja hoidma pikivahet
ka siis, kui tuleb tõrva või sajab rahet
Rivis rääkida ei tohi, ka suitsetada mitte
Ei tohi naerda, nutta, süüa ise ega toita titte

Kaitsma vahiposti ka siis, kui on väga paha
Mäletama tunnussõna, mis meeles püsida ei taha
Tunnimees hetkekski väsida ei tohi
Sõdur teenib, sõdur sõdib, sõdur ei ohi

Riho Tamm

Meenutusi Pärnu politseimajast

Pärnu politseimaja ajalugu ei ole pikk, kuid see-eest võrdselt seda kirevad seigad. Oktoobris möödub maja avamisest 38 aastat.

Ralf Palo
Lääne Politseiprefektuuri konsultant

Pärnu linnas aadressil Pikk 18 asuva politseimaja ajalugu sai alguse 1971. aastal. Hoone ehitati tollase siseasjade osakonna, seega miilitsa vajadusteks. Siiski oli see üks vähesed korrakaitsjatele püstitatud ehitisi, enamasti kasutati muid hooneid. Varem asus miilitsamaja Barbaruse (nüüd uuesti Pühavaimu) 8. Uue maja idee autor ja võimumeestele põhjendaja oli endine Pärnu miilitsaülema Paul Raidla, kes koostas esimesed joonised ning tellis hoone projekti. Planeeringu ja ruumide jaotuse üle peeti nõu struktuuriüksuste juhtidega ning toimus mitu nõupidamist. Miilitsamaja ehitati umbes kaks aastat ja avati pidulikult 11. oktoobril 1971. Edaspidi kasutan endiste kolleegide, Pärnu politseiprefekti Karl Kolla ja politseikooli direktori Jüri Meritsa mälestusi, kuna ise asusin politseimajja tööle kolm aastat hiljem, jaanuaris 1975.

Maja ehitati Pärnu Ehitusvalitsus ja Pärnu REV. Allettevõtja ehk tegelik ehitaja alates vundamendi rajamisest ja müüride ladumisest oli Pärnu Töö- ja Raviprofülaktoorium, kus peeti nn viinaravil sundkorras kinni kroonilisi alkohoolikuid. Karl Kolla meenutab, kuidas profülaktoorium pidi iga päev andma müüri laduma 30 ehitajat. Nende järele valvamiseks ei jätkunud aga profülaktooriumil valvureid. Nii tuligi noorematel miilitsameestel see ülesanne enda peale võtta. Karl Kollagi käis graafiku alusel ehitajaid valvamas. Kolla sõnul olid

tema „alluvad“ üsna korralikud, keegi putku ei pannud. Peale ehitajate valvamise pidid miilitsatöötajad neile telliseid ette kandma, nii et õhtuks olid korralvalvurid rohkem väsinud kui müüri ladujad. Osaliselt on Karl Kolla tassisid kividest laotud politseimaja vasakpoolse tiiva garaažide ja teise korruse seinad.

Krohvi lubadus

Maja pikka aega hallanud Jüri Meritsa sõnul oli majal mitu kvaliteediprobleemi, mille põhjus ei olnud ainult kehvaõitu tööjõud. Maja rajati endise vallikraavi kohale rammitud vaiadele. Müürid püsisid, aga esimese korruse põrandad vajusid ära, mõnes ruumis olid need suures kreenis. Hiljem tehtud juurdeehitused püstitati lihtsale vundamendile ja need vajusid kohe 10–15 sentimeetrit. Häda oli ka hoonest üle tänava jõe pool paiknevast saeveskist, mille tekitatud vibratsioon pani vee klaasis loksuma. Selliseid katseid tehti politseimajas küll. Kvaliteetseks

Endine Pärnu politseiprefekt Karl Kolla näitab enda tassisid tellistest laotud politseimaja müüri.

Foto: Lääne PP arhiiv

osutus hoone väliskrohv, mis on püsinud kohati tänini. Krohvija oli viinaravimees, kes oli oma ala suur meister. Ta lubas panna korraliku krohvi, kui teda enne tähtaega vabastatakse. Mees täitis oma lubaduse, teine pool samuti ning krohvija saigi poolelt tähtajalt vabaks.

Jüri Merits meenutab, kuidas ehitati viiekorruselisse politseimajja lift. Oli ju tol ajal raudne reegel, et lift ehitati vähemalt kuuekorrukselisse hoonesse. Maja põhikorpuse projekteriti kuuekorrukseline (sellest ka lift), tiibhooned kolmekorruselised. Kahjuks ei suudetud aga esialgu kavandatud projekti rahapuudusel lõpuni ehitada ning proportsioonide järgimiseks lõigati nii põhikorpusele kui ka tiibhoonetel üks korrus maha. Kuna põhikorpusesse olid juba liftištadid sisse projekteritud ja projekti muutmine oli keeruline, ehitati lift valmis. Nii oli miilitsamaja üks vähesed liftiga hooneid Pärnus.

Uues hoones anti igale ametnikule algul oma kabinet, kusjuures hierarhiile erinevustele pöörati suurt tähelepanu – tavatöötaja kabinet oli ühe aknaga, ülemustel kahe ja miilitsaülemal lausa kolme aknaga. Karl Kolla mäletab, kuidas iga töötaja pidi oma kabineti põrand ja aknad ise ära pesema ning vanast töökohast Barbaruse tänavalt oma asjad uude kabinetti toimetama. Ega seda vara eriti palju olnud, näiteks oli uurija kabinetti ette nähtud üks kahe konksuga nagi, laud ja kaks tooli, seif (raudkapp), pool kardinaid, karahvin ja kaks klaasi. Jüri Meritsa sõnul oli tervele miilitsaosakonnale inventari soetamiseks ette nähtud 500 rubla aastas.

Suur põgenemine

Karl Kolla tööruumiks sai uues majas viiendal korrusel kabinet 510. Väärt kabinet, ka artikli autor on selles ruumis kaheksa aastat töötanud. Kabinet 509 oli Jaan Sarapiku kasutada, meie ruumide vahel oli uks ning see võimaldas igasuguseid kombinatsioone kannatanute, tunnistajate ja kahtlustavate paigutamiseks nende ülekuulamiste, ettenäitamiste ning vastastamiste ajal.

Pärnu politseimajaga on seotud nii rõõmsaid kui ka traagilisi seiku. Näiteks on politseimaja ühiselamu, mis asus vasakpoolse tiiva kolmandal korrusel, olnud elupaigaks paljudele

noortele peredele. Ka mina olen seal kaks aastat elanud. Kuna ühiselamu all oli kainenestumaja, võib öelda, et minu laste esimene elukoht oli „võmmimajas kaineri peal“. Kuigi viienda korruse töökabinetist jõudis ühiselamutoani vaid 20 sekundiga, oli teekond mõnikord väga pikk. Kui tundsin, et olin ärritatud, tegin enne koju minekut linna peal tiiru, et mitte tööpingeid pereringi kaasa tuua.

Maja ajaloos on juhtunud mitu surma ja enesetappu, kaks–kolm tapmist ning kolm–neli õnnetust relvaga ümberkäimisel. Suurima põgenemise ajal arestimajast pani plehku kaheksa vahialust, kes küll paari tunni jooksul Raeküla metsast üles leiti.

Noorte möll

Kindlasti tuleb märkida 1973. aasta 12. juuni õhtut, kui Vallikäärus peol olnud noori ärritas miilitsameeste tegevus niivõrd, et nad ründasid uut miilitsamaja ja peksid kividega puruks ligi 100 suurt akent. Järgmise päeva hommikuks asendati kõik purustatud aknad uue klaasiga, nii et rünnaku jälgi näha ei olnud. Möllu põhjustas asjaolu, et kainenestumaja patrull pidas kinni mitu piletit sisenenud peolist ja noored nõudsid oma kaaslaste vabastamist. Võimude reaktsioon oli nagu ikka tol ajal – möllajad kohtu alla, kohalik ajakirjandus vaikus juhtunust ning miilitsaülem vahetati välja.

Ärevad ajad olid majas jaanuaris 1991, kui Vilniuses ja Riias rünnati Siseministeeriumi hooneid. Meilgi oli sama oht. Vabariigi valitsus oli Karl Kolla nimetanud politseiprefektiks, kuigi politsei taasalustas hiljem, 1. märtsil. Prefekti korraldusel jagati meestele relvad ning oldi valmis võimalikke rünnakuid tagasi lööma. Selline olukord oli teisteski maakondades. Ärme unustame, et Vene väed olid veel Eestis ja vanameelsed kogusid jõudu augustikuus toimunud Moskva putsiks.

Riviülevaatus Pärnu politseimaja hoovis 2004. aastal

Foto: Lääne PP arhiiv

Bruno Junk, Eesti käimisajaloo suurkuju

Kahekordne olümpiapronks Bruno Junk on oma visaduse ja sportlike saavutustega eeskujuks nii sportlastele kui ka politseiametnikele.

Udo Rehkalt

Politseiameti logistikaosakonna hangetalituse peaspetsialist

Bruno Junk oli visa ja andekas sportlane, kes tõusis väga lühikese ajaga maailma tippu. Ta saavutas 1952. aastal Helsingi olümpiamängudel 10 km käimises ja 1956. aastal Melbourne'is 20 km distantsil pronksmedali. Helsingi olümpiamängud olid Bruno jaoks rasked. Nii tema kui ka teise koha saanud šveitslane Fritz Schwab ületas finišijoonet ühe ja sama ajaga (45.41,0), kuid hiljem, kui paremusjärjestust täpsustati, selgus, et Bruno oli võistlusel kolmas. Enda meelest oli ta aga kõige parem. Seda kinnitas asjaolu, et NSV Liidus polnud tal vastast, ning selgitustöö oli selline, et tema pidi ka olümpiamängudel esimene olema.

„Helsingi olümpiavõistlust ei saa unustada, kuna hõbemedal lausa võeti käest,“ on Bruno meenutanud. „Kuna kogemusi veel ei olnud ja olukord muutus enne starti närviliseks, siis võis see mõjutada mingil määral ka lõpptulemust. Võidetud pronksmedal ei pakkunud rahuldust. Autasustamisel andsin endale tötuse esineda järgmistel mängudel paremini. Paraku olid vahepealsed aastad väga rasked. Põdesin läbi mitu ränka haigust. NSV Liidu koondisest

Bruno Junk tõestas, et ka Eestist võib sirguda maailmaklassi kiirkäija. Tema isiklikud rekordid: 10 km 43.20,6; 20 km 1.28.04,8.

Foto: Internet

arvati mind välja ja keegi ei tundnud mu vastu huvi. Öösiti käisin sadamas vaguneid laadimas, päeval treenisin jõudumööda. Seetõttu pean Melbourne'is võidetud pronksmedalit hästi väärtuslikuks. Ka siin oli hõbemedal käeulatuses, kuid seda püüdma ei sobinud minna. Tähtsam oli Nõukogudemaa meeskergejõustiklaste esimene kolmikvõit.“

Brunoga on seotud ka üks omapärane lugu. 1956. aastal tõi ta Melbourne'ist kaasa heliplaadi rokkmuusikaga, mis oli tol ajal NSV Liidus tabuteema. Viiekümnendate teisel poolel oli rokkmuusika ja roki tantsimine lõbustusasutustes keelatud. Samas kasvas pidevalt huvi selle tantsu vastu. Üksikud plaadid jõudsid Eestisse ka tänu sportlastele. Hiljem selgus, et Bruno oli kaasa toonud Bill Haley heliplaadi „Rock around a'Clock“, mille ta viis 1957. aastal Eesti Raudiosse, kus selline muusika kõlas eetris esimest korda.

Elukogenud politseinik

Esimesel neljal Eesti politsei taasloomise aastal aktiivselt politseitöö käivitamiseks osalenud Bruno oli elukogenud ja põhjaliku ettevalmistusega politseiametnik. Ta tundis kaineustumajade ja arestimajade töökorraldust ning konvoiteenistuse igapäevatööd. Pärast Eesti politsei taasloomist oli selles valdkonnas juhenddokumentide väljatöötamine temale üks keerulisemaid tööülesandeid. Bruno sooviks oli teha kõike väga hästi ning välismaal nähtu põhjal ka uut moodi, kuid samaaegu takistas seda pidev rahanappus ning kehvast olukorrast arestimajad.

Bruno oli alati sõbralik ja abivalmis. Politseiameti välipolitsei büroo Bruno oli pärast igat erakorralist sündmust kohapeal ja tegi omale asjad põhjalikult selgeks. Sageli tuli tal endal konkreetse sündmuse asjaolude väljaselgitamiseks teenistusala juurdlus teha. Kõiki erakorralisi sündmusi, mis olid seotud arestimajadega või konvoiteenistuse tööga, suutis ta väga täpselt ja vahel ka läbi huumoriprisma lahti seletada. Nii meenutatakse tema tehtud ettekandeid veel paljude aastate tagant.

Bruno oli laia silmaringiga inimene, kes osales aktiivselt nii Eesti politsei kui ka Eesti kergejõustiku juhtimises. Eesti politsei taasloomisest alates töötas ta Politseiameti referendina ning hiljem juba välipolitsei büroo teenistusosakonnas politseijuhtivinspektorina. Tema viimane töökoht oli Tallinna Politseiprefektuur. 27. septembril tähistasime Bruno 80. sünnipäeva.

Tallinnas toimus kirbuturg

9. septembril oli Politseiameti, Põhja Politseiprefektuuri ning Piirivalveameti siseparklas kirbuturg. Uusi peremehi ja -naisi otsisid telerid, arvutid, riided, kingad, ehted ning muu pudi-padi. Loteriiga oli väljas Politseiameti kriminaalosakond, peaaühinnaks oli „ennekuulmatu ja seninägematu, tervisest pakatav õhtusöök McDonaldsis võrattu Politseiameti kriminaalosakonna juhi Krista Aasaga“. Kirbuturul tegutses ka kohvik, kus pakuti kohvi, õunakooki ja kaeraküpsiseid.

Nelli Pello

Politseiameti kommunikatsiooniosakonna pressiesindaja

Uudistajad Politseiameti kriminaalosakonna müügileti taga.

Foto: Maili Arro

Lõuna prefektuur tunnustas abipolitseinikku

Heino Teimann on aktiivse abipolitseinikuna aidanud korda kaitsta Hjuba 14 aastat ning on ka tunnustatud liiklusohutuse õpetaja Tartu gümnaasiumides. 6. augustil täitis väärikal vanahärral 80 eluaastat. Lõuna Politseiprefektuuri politseiprefekt Tarmo Kohv õnnitles juubilarit ja kinkis talle graveeringuga käekella ning andis üle tänukirja. Teimann alustas tegevust abipolitseinikuna 18. augustil 1995. aastal, kui ta kinnitati Tartu Politseiprefektuuri politseiprefekti käskkirjaga abipolitseinikuks. Heino Teimann on abipolitseinikuna kohusetundlikult ja aktiivselt tegutsenud laste liiklusohutuse tagamisel Tartu Raatuse gümnaasiumis kuni 2007. aasta maini ning alates 1. septembrist 2007 kuni praeguse ajani Tartu kommertsgümnaasiumis liiklusõpetuse ringijuhina. Teimanni juhendamisel saavutas Tartu Raatuse gümnaasiumi võistkond Tartu linna laste liiklusohutusvõistluses „Vigurivänt“ esikoha 2004. ja 2005. aastal.

Kerstin Kipper

Lõuna Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo vanemspetsialist-infojuht

Politseiprefekt Tarmo Kohv õnnitleb 80. juubeli puhul abipolitseinik Heino Teimanni.

Foto: Remo Peril

Selgusid Ida prefektuuri kutsemeisterlikkuse võistluse parimad

5. augustil peeti Toila vallas Vokas Ida Politseiprefektuuri seitsmendat korrakaitsepolitsei kutsemeisterlikkuse võistlust, kus selgitati välja kõige professionaalsemad ja taibukamad politseiametnikud. Võistlustule astus seitse võistkonda, osalesid ka abipolitseinikud ja piirivalvurid.

Mõõtu võeti politseitöös vajalike õigusaktide tundmises, õigusrikkumise lahendamises, kombineeritud võistluses ja laskmises, ennetustöoteemalise ülesande lahendamises avaliku esinemise kaudu, liiklusõnnetuse sündmuskoha korrektse fikseerimises ning autode vigursõidus. Päeva parimaks nii eriarvestuses kui ka üldarvestuses tunnustati 28 punktiga Ida Politseiprefektuuri korrakaitseosakond koosseisus Andri Karp, Rainer Väli, Pavel Reškin ja Jekaterina Link.

Tunnustamist väärrib kaasa löönud koostööpartnerite, Kirde Piirivalvepiirkonna võistkond, kes võitles väga tasavägises konkurentsis eriarvestuses välja auhinnalise II koha. Võistkonda kuulusid Aivo Tepner, Ilmar Heedla, Dmitri Stoljarov ja Liivi Lember.

Karis Niisuke

Ida Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo vanemspetsialist

Võidurõõmus Ida Politseiprefektuuri korrakaitseosakonna võistkond: konstaabel Pavel Reškin (vasakult), konstaabel Jekaterina Link, juhtivkonstaabel Andri Karp ja konstaabel Rainer Väli

Foto: Ida PP

Kaugushüppe liivakast osutus nii mõnelegi mehele kas liiga lühikeseks või liiga kitsaks.

Foto: Kalle Märtsen

Lõuna prefektuur pidas spordipäeva

Sport ja selle harrastamine on see, mis meid ühendab, lausus Lõuna PP politseidirektor Riho Tamm 15. septembril Väimelas spordipäeva avamisel. Mõni minut pärast kella ühtteist oli Väimela staadionil üles rivistunud ligikaudu 60 spordihuvilist; kes tuli sportima, kes sporditulemusi protokollima, kes lihtsalt üht sügishõngulist päeva meeldivas seltskonnas veetma. Meelelahutust pakkusid juba varahommikust alates võrukad, kes agaralt ühes staadioni otsas jäätist jagasid ja liha grillisid. Juba oli eemalt kuulda esimene stardipauk, mis andis teada 100 m jooksude algusest. Lõuna PP spordiklubi kollastes ning rohelistes toonides T-särgid jätsid pealtvaatajaile petliku mulje, justkui oleks rajal külalised Jamaicalt. Pärast kaugushüpet võeti ette kuulitõuge ja krossijooks. Järgmisena oli päevakavas kombineeritud võistlus, mis koosnes jalgrattavigursõidust, tennisepallide täpsusvisetest ämbrisse ning täpsuslaskmisest. Lisaks said võistlejad mõõtu võtta saapaviskest ja CD-heites. Spordisõpru oli oma kohaloluga toetama tulnud prefekt Tarmo Kohv, kes andis spordihuvilistele kätte nende väljateenitud diplomid ja auhinnad.

Kerly Peitel

Lõuna Politseiprefektuuri analüüsi- ja planeerimistalituse vanemspetsialist

Lõvi Leo aitas meelde tuletada liiklusreegleid

Uue kooliaasta alguse puhul ootasid 1. septembri pärastlõunal Lõvi Leo, politsei ja Maanteeamet lapsi Pärnu Keskuse esisel platsil, et ühiselt tuletada meelde ohutu liiklemise reegleid. Kohale tulnud paarisajale lapsele räägiti pooleteise tunni jooksul helkuri ja turvavöö vajalikkusest, sellest, mis nõuded kehtivad jalgrattaga liiklemisel ning kuidas ohutult kooli ja koju jõuda. Väiksemad lapsed said liiklusmärke tundma õppida koos Lõvi Leoga mängides. Oma teadmised sai proovile panna ristsõnu lahendades. Leidus ka lapsi, kellele pakkus huvi sõrmejalgede võtmine ja politsei erivahendite tutvustus. Sellega pole aga politseinike töö õiguskulekate noorte kasvatamisel kaugeltki läbi. Sügisel külastavad noorsoopolitseinikud kõiki Pärnumaa koolide 1. klassi õpilasi, et anda neile üle liiklusaabitsad ning koos arutada liikluses käitumist.

Nurmely Mitrahovitš

Pärnu politseiosakonna korrakaitsetalituse vanemkonstaabel

Lapsed lahendasid koos Lõvi Leoga ristsõnu.

Foto: Lääne PP

Terves kehas terve vaim!

7. augustil kogunesid Virumaa politseinikud Lääne-Virumaal asuvasse Piisonifarmi Ida Politseiprefektuuri tervise- ja spordipäevale. Samal päeval tervitas prefektuuri juht Ida prefektuuri töötajate 1. klassi astuvaid lapsi.

Päeva avaalaks oli osakondadevaheline värvipalliturniir, mille võitis Rakvere politseiosakonna võistkond. Samal ajal kui isad emade valvsa pilgu all oma laskmisoskusi proovile panid, tutvusid lapsed farmieluga. Üle vaadati piisonid ja teised farmiasukad, kellest pisemaid ka käega katsuda ja sülle võtta sai. Päeva põhiala oli sangpommi tõstmise tiitlile „Ida Politseiprefektuuri rammumees 2009“. Finaalis asusid tulisesse võistlusesse Vladimir Zaitšuk Narva kriminaaltalitusest ja Margo Kukkk Rakvere politseiosakonnast. Kui algul tõstsid mõlemad mehed võrdse 28 korda, siis ümbertõstmisel jäi ühe tõstega peale narvalane. Nii läks ka tiitel sel aastal Vladimir Zaitšukile.

Karis Niisuke

Ida Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo vanemspetsialist

Laste võidujooks

Foto: Enn Kuusik

Rakvere politseiosakonna juhtivkonstaabel Kady Tiinas ja vanemkonstaabel Tõnu Kohver reguleerivad filmivõtete sündmuskohal liiklust ning tõkestavad uudishimulikke.

Foto: Ida PP

Rakvere politseinikud osalesid filmivõtetel

27. juulil olid Lääne-Virumaal Aluvere karjääris mängufilmivõtted, kus osalesid ka Rakvere politseinikud. Juuli keskel alustati uue, 2010. aasta sügisel ekraanile jõudva mängufilmi „Kirjad inglile“ võtteid.

Produtsent Peep Viljamäe pöördus Rakvere politsei poole ettepanekuga osaleda ühes stseenis. Vabatahtlikena andsid jah-sõna juhtivkonstaabel Kady Tiinas ning vanemkonstaabelid Tõnu Kohver, Gerli Pukk ja Tauno Vettik. 27. juuli varahommikul filmiti karjääris massistseeni bussiga toimunud õnnetusest. Tegemist ei olnud reaalse õnnetusega, vaid stsenaariumi järgi oli see katastroofiõppus. Päästjatele, meedikutele ja politseinikele oli see hea võimalus koostööd harjutada. Lisaks Lääne-Virumaale filmitakse mõned stseenid Jõhvis, Toilas, Narvas ja mujalgi.

Vandatav film räägib Vene vägede koosseisus Afganistani sõjas kadunuks jäänud Jeremia Juunas Kirotaja taasilmumise vanematekoju. Filmi režissöör on Sulev Keedus. Filmis mängivad Tõnu Oja, Katariina Lauk-Tamm, Mirtel Pohla, Rain Simmul ja Elle Kull.

Mari Riina Rist

Ida Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo juhtivspetsialist

Põhja prefektuuri krossijooksuvõistlustel pingutati aupaiste, tervise ja arvestuse nimel

25. septembril peeti Nõmme spordikeskuses Põhja prefektuuri meistrivõistlused krossijooksus. Juba kergelt sügisest ilma trotsides pingutasid nii naised kui ka mehed oma eesmärgi nimel ning kaotajaks ei jäänud keegi. Erinevates vanuseklassides näidati kohati päris krõbedaid aegu. Meeste 3000 m jooksus oli parim Kesklinna PO töötaja Jevgeni Böstrov, kelle võidu aeg 9.36,1 on ekstraklassi tulemus. Tublide aegadega võideti ka teine ja kolmas koht, vastavalt Lauri Lootsalu politseikontrollibüroost 10.20,7 ja Veiko Vespere korrakaitseosakonnast 10.22,0. Naiste arvestuses, kus läbiti 1000 m, edestas Põhja prefektuuri erinevatel võistlusaladel edukalt esindanud Anastasia Gerassimovat kriminaalosakonna ametnik Kaisa Kukkk ajaga 3.21,0. Gerassimova ajale 3.32,0 järgnes samuti kriminaalosakonna inimene Regina Lilenbach-Klimova ajaga 3.46,6. Võistkondlikus arvestuses rebisid võidu eest korrakaitse- ja kriminaalosakond, kellele järgnes Lõuna PO.

Naiste arvestuses läbiti Põhja prefektuuri krossijooksu meistrivõistlustel 1000 m.

Foto: Indrek Rumma

Harrys Puusepp

Põhja Politseiprefektuuri kommunikatsioonibüroo juht

Politseijuhtid on heas vormis

Politseijuhtide füüsilised katsed olid tänavu Tallinnas Audentese spordihoones. Pärast ühispildi tegemist ja politseipeadirektor Raivo Kūūdi tervitussõnu alustas füüsilisi katseid kokku 37 politseijuhti. Kõigepealt tegid politseijuhtid sisehalli jooksurajal jooksuarvestuse, seejärel kükid, kätekõverdamise ja kerelihaste jõuharjutuse. Üldmulje juhtide katsetest oli igati positiivne, sest enamik sai nendega kenasti hakkama. Väiksemaid tagasilööke ja katkestamisi oli jooksus ning rippes kätekõverdamises, mis kipuvad olema probleemiks terves politseis.

Ants Kalev

Politseiameti teenistusosakonna personalitalituse vanemkomissar

Politseijuhtide füüsilised katsed peeti Tallinnas Audentese spordihoones. Pildil on politseijuhtid jooksurajal.

Foto: Priit Raju

Politseileht jätkab Eesti Politsei Spordiliidu liikmesklubisid tutvustavat sarja

Agu Lall

Lõuna Politseiprefektuuri kommunikatsiooniosakonna vanemspetsialist-Infojuht

Viljandi spordiklubi Jokker panustab mitmekülgsusele

Järgmist lauset tuleks Politseilehe lugejatel võtta täie tõsidusega: Viljandi spordiklubi Jokker on ehe näide kogukonnakeskse ja riikidevahelise ehk moodsama sõnaga piiriülese politseitöö kohta. Klubi on osalenud Eesti politsei eri alade meistrivõistlustel, samuti maakonna meistrivõistlustel korvpallis. Aastaid on klubi liikmed aktiivselt kaasa löönud Viljandimaa suurematel rahvaspordiüritustel – ümber Viljandi järve jooksul ja Mulgi rattamaratonil. Aastas korraldab klubi neli suuremat turniiri korvpallis, võrkpallis, jalgpallis ja *bowling*'us, milles osalevad klubi koostööpartnerid Viljandi Päästeamet, maavalitsus, Anttila ja firma Rolling Doors. Rõhku on pandud mitmekülgsel sportlikule tegevusele, et iga politseinik leiaks endale meelepärast ning jõukohast tegevust.

Alates 2001. aastast on klubil sõprusliidud Helsingi politseiga, aasta hiljem lisandus sõprusklubide ringi Valmiera politsei spordiklubi ning alates 2004. aastast on tavaks saanud pidada nendega iga-aastased sõpruskohtumised korv- ja võrkpallis igal aastal erinevas riigis. Viimastel aastatel on jõudu katsutud ka *bowling*'urajal. Üks suuremaid üritusi klubi tegevuses on olnud Eesti politsei meistrivõistluste korraldamine jäärjastoidus. Tõsi küll, igal aastal pole ilmataat meil seda teha lubanud. Klubiliikmete perede kaasamiseks sportlikku tegevusse on korraldatud erinevaid võistlusi, perespordipäevi, suvepäevi ja ekskursioone.

Meie klubi on ka Eesti Politsei Spordiliidu asutajaliige. Klubi juhatus püüab aktiivselt kaasa aidata spordiliidu arengule. Meil on hea seda teha, sest klubi president Uno Vares on ühtlasi spordiliidu asepresident. Spordiklubi Jokker loidi 19. aprillil 1999 üheksa Viljandi politseiniku. Klubi loomise eesmärgid on juhtida politseinikke spordi juurde ning luua selleks võimalusi. Praegu on klubis 30 liiget, see arv on enam-vähem samal tasemel püsinud juba aastaid. Klubi omapära on ehk see, et kui algul olid klubis ainult politseiametnikud, siis nüüd on ka politseinike sõbrad. Mõned, kes on vahepeal politseist lahkunud, on klubi aktiivsed liikmed edasi. Kolmandik

Sõpruskohtumine Lätis: Jokker – Valmiera – Helsingi

Foto: Jokkeri arhiiv

Võrkpalli ja korvpalli sõpruskohtumine Lätis

Foto: Jokkeri arhiiv

Jokkeri liikmed Viljandi rattamaratonil

Foto: Jokkeri arhiiv

klubiliikmetest on eraisikud, mis hoiab sidet kogukonnaga. Kohal käiakse isegi Pärnust ja Tartust. Erinevate klubide hingeelu on erinev ning tooni nende tegevusele peale liikmete annavad nende juhid. Jokkeril on vedanud, sest klubi loomisest peale tänaseni on seda eestvedamise rasket tööd teinud Uno Vares, nooruslik politseipensionär. Tema teened klubi arengus ja igapäevases tegevuses on märkimisväärsed.

Kindlasti tahaks rääkida sellest, kuidas klubi liikmed osalevad klubivormis ümber Viljandi järve jooksul ja Mulgi rattamaratonil. Ei võistelda parema individuaalse koha pärast, vaid joostakse-sõidetakse rühmas ning finišeeritakse ühises pundis. See on alati olnud võimas vaatepilt ning teeninud pealtvaatajate aplausi. Siit ettepanek teistele prefektuuridele – tulge osalema nendel võistlustel. See oleks alles vaatepilt, kui nelja prefektuuri võistkonnad erinevates dressides ja üksteise järel neljas grupis finišeeriksid. Aplaus oleks veel suurem.

Maili Arro

Eesti Politsei Spordiliidu peasekretär

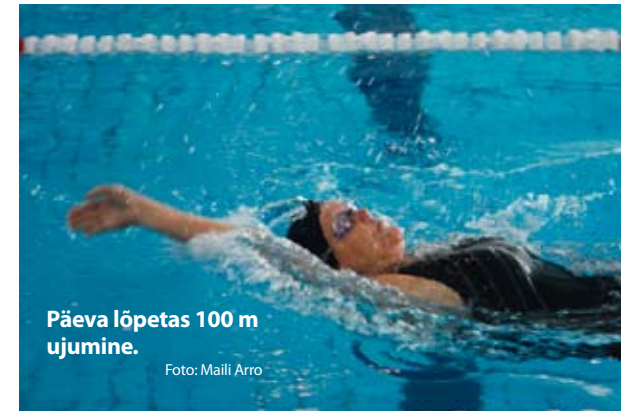
3000 m jooks meestele

Foto: Maili Arro

Politsei viievõistluses püstitati uus rekord

Mõnus päiksepaisteline ilm tervitas kõiki politsei viievõistlejaid, kes olid tulnud 11. septembril Kadrinasse ja Rakveresse. Aladest olid programmis kuulitõuge, kaugushüpe, 1000 m jooks naistele ja 3000 m jooks meestele ning laskmine. Päeva lõpetas 100m ujumine. Naiste arvestuses püstitas uue politsei rekordi Moonika Aava (Põhja PP), kes kogus 4304 punkti. 2006. aastal kogus Marian Muuga Türi staadionil toimunud politsei viievõistluse meistrivõistlustel 3900 punkti. Aava tõukas kuuli 11.42, hüppas isikliku rekordi kaugushüppes 5.23, läbis 1000 m ajaga 4.21,14, sai teenistuspüstolis tulemuseks 164 silma ning ujus 100 m ajaga 1.43. Aavale järgnesid Jelena Všivtseva 3523 punktiga ning Raili Hanson 2949,5 punktiga Ida PPst.

Päeva lõpetas 100 m ujumine.

Foto: Maili Arro

Kõige nooremate naiste hulgas võidutses teist aastat järjest Anastassia Gerassimova (Põhja PP), kogudes 3606,5 punkti. Talle järgnesid Triinu Laos Lääne PPst 3506 punktiga ja Kristel Keskküla 3219 punktiga.

Meeste arvestuses jäi 2003. aastal Emeri Põllu püstitatud rekord 4840 punkti püsima, kuid päeva suurima punktisumma kogus vanuseklassis 30–39 osalenud Julgestuspolitsei juhtivkonstaabel Rainis Tiits, saades 4316 punkti ning edestades oma lähimat konkurenti Arli Mändmetsa 553,5 punktiga. Mändmets edestas aga kolmanda koha saajat Aleksei Osokinit väga napilt vaid 9,5 punktiga. Meeste noorimas vanuseklassis polnud vastast Anti Sulaveele Sisekaitseakadeemiast. Sulavee kogus 4025 punkti, edestades oma lähimat konkurenti Steven Rehelemit Julgestuspolitseist 415 punktiga. Kolmanda koha väärilise punktisumma kogus Vladislav Suhharev Ida PPst (3570,5 punkti). Kõige vanemate meeste hulgas võitis esikoha Arvi Lepp Julgestuspolitseist (3341 punkti), kes ainukesena suutis vanemas vanuserühmas koguda üle kolme tuhande punkti. Talle järgnesid Jüri Pilt Lääne PPst 2504,5 punktiga ning Heldur-Valdek Seeder Politseiametist 2461 punktiga.

Krossijooksu parimaid selgitati Pärnumaal

Eesti politsei krossijooksu meistrivõistlused peeti 18. septembril Jõulumäel Pärnumaal. Kuigi etegemist oli sama kohaga, mis mullu, oli tänava raja profiil muudetud ning starti astus 61 jooksjat. Kõiki osalejaid tervitas Lääne PP korrakaitseosakonna ülemkomissar Kalvi Almosen, kes ka ise jooksunumbri selga tõmbas. Vanuseklassis kuni 29 eluaastat oli naiste distantsi pikkus 1000 m. Parim oli Oksana Bondarenko ajaga 3,33 Ida PPst, talle järgnesid Kaisa Kukk (3,35) ja Anastassia Gerassimova (3,44) Põhja PPst. Sama vanuseklassi mehed läbisid 3000 m. Kiireim oli Andreas Soome politseikoolist (aeg 9,55), järgnesid Raiko Elming (10,43) ja Valdur Villemson (10,49).

Vanuseklassis 30–39 oli parim naine Tiiu Kannes Lõuna PPst, aeg 3,37. Teise koha sai ajaga 3,55 Jelena Všivtseva ning kolmandaks tuli 3,58ga Regina Lilenbach-Klimov. Sama vanuseklassi meeste arvestuses kuulus esikoht Rainis Tiitsile Julgestuspolitseist, aeg 10,09. Vaid viie sekundiga kaotas talle teise koha saanud Ago Mägimets. Kahe esimese järel finišeeris Jevgeni Böstrov, kuid kuna tema kuulub aste kõrgemasse vanuserühma ning avaldas soovi osaleda nooremas vanuserühmas, mille distantsi pikkus on 3000 m, siis läks kolmas koht neljandana lõpujoone ületanud Madis Kušnetsovile. Väärtustamiseks siiski Böstrovi saavutust, anti kohtunike kogu otsusega välja kaks pronksmedalit.

40–49aastastest naistest said võidurõõmu tunda kaks kanget: Vlada Tõnsberg (4,15) Kaitsepolitseist ja Eve Metsatalu (5,50) Lääne PPst. 50 ja vanematest naistest võidutsesid Põhja PP töötajad Helgi Sagor (aeg 4,16) ja Riita Liiva (6,35). 40–49aastaste meeste distantsi pikkus oli 2000 m. Võidu võttis Aleksander Toots Kaitsepolitseist (aeg 7,05); talle järgnesid Olavi Karu (7,11) ja Aivar Rõzko (7,45). 50 ja vanematest meestest sai ajaga 8,05 meistrimedali kaela Jevgeni Vološin Ida PPst, teine koht kuulus Hugo Paulusele (8,40) ning kolmandaks tuli Heino Tanijärvi (8,44).

Ants Kalev
Politsei ameti
teenistusosakonna
personalitituse
vanemkomissar

Politsei laskmise PAP ja PPC auhinnavõistlus

3. septembril toimusid *practical* laskmise auhinnavõistlused PAP ja PPC esimest korda Vanamõisas. Kuigi septembri algus on kõigile politseinikele kibekiire aeg, oli võistlemine tulnud rõõmustavalt palju võistlejaid, kokku 58 laskurit. Esmakordselt toimusid mõlemad võistlused ühel päeval. PAPis võisteldi neljal rajal ja PPC viidi läbi neljal laskepositsioonil. Ilmselt jätkame ühepäevase formaadiga ka tulevikus.

PAP

PAP naised

1. Jelena Simonova
2. Riita Kongas
3. Karmen Kuimet

PAP mehed (PM arvestuses)

1. Aleksandr Stepanov
2. Meelis Lehtpuu
3. Jüri Pilt

PAP mehed (9 mm teenistuspuistol)

1. Kalvi Abel
2. Steve Kümnik
3. Andres Kutser

PAP võistkondlik arvestus

1. Põhja PP I võistkond
2. KKP
3. Põhja PP II võistkond

PPC

PPC naised

1. Jelena Simonova	256
2. Krista Jõesaar	240
3. Riita Kongas	209

PPC mehed (PM arvestuses)

1. Jaak Kiviste	291
2. Oliver Purik	289
3. Andres Kutser	286

PPC mehed (9 mm teenistuspuistol)

1. Aleksandr Stepanov	280
2. Sergei Vesnuhov	279
3. Meelis Lehtpuu	275

PPC võistkondlik arvestus

1. Põhja PP	854
2. KKP	839
3. SKA PK	836

Taas selgitati politsei parimad laskjad

Politsei 91. aastapäevale pühendatud karikavõistlused laskmises toimusid 24.–25. septembril traditsiooniliselt Männiku Kaitseliidu lasketiirus. Lisaks politsei paremikule osalesid tänavustel võistlustel laskevõistkonnad Kaitseliidust, Justiitsministeeriumi vanglate osakonnast, Päästeametist ja piirivalvest. Konkurents oli oodatult tihe ning ilus sügisilm soosis igati heade tulemuste saavutamist. Politseivõistkondade arvestuses oli tänavu parim Julgestuspolitsei võistkond Ain Muru (sportpüss) ja Endel Järv (sportpüstol) 572 silmaga. Neile järgnesid Politseiameti võistkond Svetlana Doledutko ja Kalev Ilves 556 silmaga ning Põhja PP I võistkond Eldar Baširov ja Vahur Tamuri 541 silmaga. Suurte võistkondade arvestuses saavutas kindlalt esikoha Kaitseliidu võistkond 5585 punktiga. II koha võitis politsei võistkond 5575 ja kolmanda koha piirivalve võistkond 5483 punktiga.

Individuaalselt olid sportrelvadest politsei arvestuses parimad:

30 lastu lamades sportpüssist

1. Ain Muru	JUPO	290
2. Endel Järv	JUPO ind	285
3. Svetlana Doledutko	Politseiamet	285

Sportpüstol 30 lasku ringmärki

1. Endel Järv	JUPO	282
2. Meelis Lehtpuu	Põhja PP III	276
3. Karl Kalda	Põhja PP ind	275

Standard 3 x 10 lasku sportpüssist

1. Ain Muru	Jupo	280
2. Endel Järv	Jupo	280
3. Aleksei Osokin	Ida PP	240

20 lasku 9 mm teenistuspuistolist

1. Mihhail Vassiljev	Põhja PP	179
2. Aivar Vanakamar	Lõuna PP	178
3. Aleksei Osokin	Ida PP	177

Meenutus eelmise aasta võistluselt

Foto: Maili Arro

Ly Brikkel Süüteoennetuse projektide planeerimine, vormistamine, juhtimine ja hindamine

Käsiraamat on abivahend nii politseikoolis õppijale kui ka igapäevatööd tegevale korrakaitsepolitseinikule, kes soovib oma piirkonnas arendada projektipõhist kogukonnakeskset süüteoennetustegevust. Käsiraamatu eesmärk on anda ülevaade süüteoennetuse projektide planeerimisest, vormistamisest, juhtimisest ja hindamisest politseiasutuses. Õppematerjal on koostatud eeldusel, et lugejal ei pea olema mingeid eelteadmisi projektide koostamisest ega teostamisest. Esimeses peatükis „Süüteoennetus ja selle võimaluste seos“ antakse lühike ülevaade süüteoennetuse mudelitest ning tasanditest, mis on lihtsustatud kujul, kuid võimaldab lugejal kiiresti häälestuda süüteoennetuse valdkonnale. Teises peatükis seletatakse projekti mõistet politsei süüteoennetusliku tegevuse aspektist ning tutvustatakse ülevaatlikult projektitsükli kui juhtimismeetodi erinevaid faase.

Kriminoloogia vanglaametikule

See trükk on Inge Taela tõlge saksakeelsest raamatust „Skript Kriminologie“. Esimene peatükk annab sissejuhatuse ainesse ja ülesannetesse. Teises peatükis avatakse sotsiaalselt hälbiva käitumise olemus ning kolmas peatükk uurib kuritegevust – läbivad teemad on registreeritud kuriteod, politsei kriminaalstatistika, kohtu- ja vanglastatistika ning kriminaalhoolduse statistika. Kuritegude liikide all, mis moodustab neljanda peatüki, vaadatakse lähemalt seksuaalkuritegevust, keskkonnakuritegusid ja liiklusrikkumisi, samuti kuritegusid poliitilistel motiividel ja palju muud. Veel käsitletakse erinevate inimrühmade kriminaalsust ja perekonna tähendust inimese elus ning vaadeldakse sotsiaalse tingituse mudeleid. Oluline teema on ka keskkond ja elutingimused – meedia ja kuritegevus, situatsioon ja kuritegevus, elukeskkond ja kuritegevus. Viimane, üheksas peatükk tutvustab viktimoloogiat. Milline on ohvristumise tõenäosus, kurjategija ja ohvri suhe, kuidas hoida ära kuritegevust ja kompenseerida kahjusid ning milline on kuriteo mõju ohvrile? Nendele küsimustele leiabki raamatust vastuse.

Vello Hanson, Märt Laur, Monika Oit, Kristjan Alliksoo Infosüsteemide turve

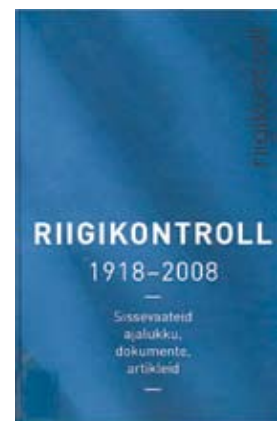
Raamat koosneb kahest osast: turvarisk ja turbe tehnoloogia. Infosüsteemide turve on tulemuslik siis, kui see korraldatakse süsteemiarenduse lahutamatu osana, läbimõeldud ja meetodilise protsessina. Edu saavutamiseks ei piisa juhuslike tehniliste vahendite ja nippide kogust ega ka turbetehnoloogia põhjalikust tundmisest. Otsustavaks saab organisatsiooniliste meetmete oskuslik ja järjekindel rakendamine töö kõigis järkudes alates käivituse otsuste langetamisest ning lõpetades turbesüsteemide igapäevase käigushoiu korraldusega. Turvakultuur peegeldab asutuse üldist töökultuuri. Viimasel aastakümnel on valdkond hoogsalt arenenud ja võimalused saada ajakohast informatsiooni oluliselt avardunud. Tänapäeval võib Eestist leida mitmeid infoturbealase teadmuse allikaid, nagu eestikeelsed infoturbealase standardid (Standardikeskus), isikuandmete kaitse meetmed (Andmekaitse Inspektsioon) ning ülevaade riigi- ja kohalike omavalitsuse asutustele mõeldud kolmeastmelisest etaloniturbesüsteemist koos praktiliste rakendusnäidetega (Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus).

Üks suuremaid teise trüki väärtusi on uuenenud tõlkesõnastik, mida täiendati veerand tuhande terminiga riskide, auditeerimise, turvatehnika, ohtude ja rünnete osas. Autorid loodavad, et värskendatud ülevaade turvariskist ning süsteemne pilt infoturbe korraldusest annab lisapanuse turvateadmiste kasvu.

Riigikontroll 1918–2008

Kogumik annab ülevaade Riigikontrolli ajaloost ja inimestest selles ajaloos. Siit leiab lühemaid ning pikemaid kirjutisi Riigikontrolli igaaastase tegevusest, arhiivi- ja ajalehematerjale, seadusmäärusi ning muid materjale ja fotosid. Kõik aastad vääriavad muidugi omaette põhjalikku uurimist. Kogumik on katse luua esmane aluskiht institutsiooni tegevusloost. Raamatus on iga aasta kohta esitatud ka ühiskondlik-poliitiliste sündmuste kronoloogia, mis annab vajalikku teavet mitte ainult Riigikontrolli töö, vaid üldse Eesti Vabariigi asetleidnu kohta.

РЕЗЮМЕ

Приятного чтения!

Дорогой читатель!

Свежий номер Politseileht рассказывает о борьбе с коррупцией. Служба по борьбе с коррупционными преступлениями существует в Пыхьяской префектуре уже больше полутора года. За это время в прокуратуру были переданы 15 уголовных дел, а также велись десятки делопроизводств по проступкам.

Рубрика, посвящённая объединённому ведомству, познакомит читателей со структурой Департамента полиции и погранохраны, в которую в сентябре были внесены последние уточнения.

На страницах рубрики «Раскрытие преступления» Вы сможете на примере сотрудничества Эстонии и Финляндии узнать об объединённой следственной группе JIT (Joint Investigation Team). Центральная криминальная полиция Эстонии и Финляндии очень успешно провела расследование двух случаев, связанных с вымогательством и серьёзным наркопреступлением.

Героём рубрики «Персона» раз стал криминальный полицейский Вахур Метсаталу, который не нуждается в особом представлении для эстонских полицейских. Он и так знаком всем, как человек, всегда держащий слово и обладающий колоссальной работоспособностью.

О повторном использовании бронежилетов читайте в рубрике «Снаряжение». По примеру Финляндии и Франции полиция Эстонии взяла в повторное пользование 180 бронежилетов, которые можно использовать ещё два года.

Из рубрики «Идём в гости» можно узнать о том, как Politseileht навестила комиссара Ляэнеской префектуры Хиллара Пеэгеля, который работает на территории Сааремаа и Муху.

В свежем номере Politseileht Вы найдёте статью о лучших стражах порядка. На прошедших этим летом VIII соревнованиях по профессиональному мастерству победителем стала команда Охранной полиции.

Рубрика «Учение» рассказывает о том, как весной в Вырумаа проводилось учение, связанное с ограблением банковской конторы. Идея провести данное учение была связана с тем, что в Таллинне за короткий промежуток времени было совершено сразу несколько ограблений казино и банков.

Также в свежем номере Вы найдёте статьи о новых правилах установления алкогольного опьянения, о поэтическом клубе в Лыунаской префектуре, о работе молодёжной полиции и интересные факты из истории полицейского здания в Пярну.

to good use for two more years. "Let's go for a visit" section gives an overview of the work of Hillar Peegel in the field of community policing in Western Police Prefecture on the islands of Muhu and Saaremaa. Politseileht also commends the best law enforcement officers. The team of Personal Protection and Law Enforcement Police won the 8th Professional Skills Competitions this summer. The column "Training Session" serves as a reminder of the training session on how to act in case of bank robbery held in Võru County in South Estonia. The training session was conducted due to the fact that several bank and casino robberies have taken place in Tallinn. The section "Prevention" is about young people participating in the work shop for animated films in Tartu police building. The reader is introduced to the new rules in the determination of intoxication and finds out a few things about the poetry club in Southern Police Prefecture. Last but not least, Politseileht looks back on the work of juvenile police, which started 15 years ago and highlights some of the most fascinating events in the history of Pärnu police building.

HELI SUMMUTAV KÕRVAKLAPP	PEALINN EUROOPAS	... JA OH MATKAL	VESINIK	ÕPETAJA	ÕLI SISALDAD TERA	IHU-RÕIVASTUS									
JÄRGNEB LIKLUSRIIK-KUMISELE				TERITAN											
PEENUTSEV HÜÜATUS			ÕIS (LUUL.) TIIBETI BUDISM												
NOOT			SPLINT VEESÕIDUK												
HUNNIKUSSE KUKKUNUD HOONE															
AASTA		NAISLOOM ARELDI													RULLKRAEGA SVIITER
AUTOLE ALUSE PANNUD LEUTIS				E. PANK LEHMA TISSID											
RÕÖVIMA LIKLUSOHUTUSE PARANDAMISE VAHEND															
MASSIÜHIK			LIPIK TERRITOO-RIUM							ESIMENE	VISMUT	ILU JA PEENUSE IHALEJA	KAHEMÄNG	UMBES	...USS
SÜNNIRIIK					TEEB AUTO-SÕIDU KEE-RULISEKS NAISENIMI										
PUHANG			... AAVA RUMALUKE (MURDES)							PUGIMIS-HIMU SOOJA-ANDJA				JOOD SEADIS AUTO PEA-TAMISEKS	
RAADIUS		TALU KÕR-VALHOONE TUULISPEA		PEALE-, TAAS- BOOR						...TULI (LAEVAL) KULDI KAASA					
ULTRA-VIOLETT-KIIRGUS			PIIP LÜHISÕNUM			VÕIDUKAS HÜÜATUS KALAMEHE TÕÕRIIST							...KAART NEUTRUM		
SISIKOND (ANAT.)				ROOLI... SUUNDU-MUS											
KERGE KÕHATUS				MEHENIMI KOLM-						S. KINGI TEOS MUNASAR-JA POIS-FOLLIKUL				URAAAN JÕGI SIBERIS	SPORDI-ÜLIKOND
E. ENDINE HELILOOJA					ASÜKOHA MÄÄRAMISE SÜSTEEM E. ENDINE HELILOOJA					AUSTRAALIA JÕGI AVARIISSE SATTUNUD F1 PILOOT					
ARGOON		... LINNA VADIN				KATUSTÄHT NANO-				MEGABAIT MERRE ULATUV MAIS-MAA OSA				RÖNTGEN OHMU	
MEETER		NUHTLUS ROOLI TAGA VENE KIRJANIK												ÖRSTED VENE K. EESSÕNA	
...KÕLA (LAHKHELI)			TAIME ALGE MOES			JUHI NINA EES ON AUTO ... TÄPITÄHT									
JUURVILI					TÄKETE TEGEMINE 24-S TÄHT										
KARUSÕRG (BOT.)								M. GORKI TEOS							

SUMMARY

Enjoy your reading!

Dear foreign partners if you require any further information on the articles published in this edition of Politseileht, please write at the following e-mail address: politseileht@pol.ee

Dear Reader,

The present Politseileht tells about fight with corruption. Corruption Crime Division of Northern Police Prefecture has been functioning for more than a year and a half. During this time 15 criminal cases have been sent to Prosecutor's office and tens and tens of corruption-related misdemeanours have been investigated. The section "Joint Agency" describes the general structure of Police and Border Guard Board, which was finalised in September. The "Crime" section of this issue is about Joint Investigation Team or JIT in the example of Estonian and Finnish police cooperation. Together, Estonian and Finnish Central Criminal Police have successfully solved two cases of extortion and serious drug crime. The "Persona" article portrays Vahur Metsatalu, the Iron Man of Estonian Criminal Police who is well known to Estonian police officers for being a man of his word and having a great working ability. The section "Equipment" focuses on the reuse of bulletproof vests. Inspired by the example of France and Finland, Estonian Police is reusing 180 bulletproof vests, which can still be put

Eelmise ristsõna õige vastus oli „... seda, siis on ta advokaat!“ Õigesti vastanute hulgast võitis fortuuna tahtel Politseilehe fliisjaki Galina Tammeleht. Palju õnne ja jaksu edaspidiseks! Taas ootame ristsõna vastuseid kuni 1. detsembrini aadressil politseileht@pol.ee või märgusõnaga „Ristsõna“ aadressil Politseileht, Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn. Õigesti vastanute vahel loosime välja Politseilehe fliisjaki.

AVATUD LOENGUD

Sisekaitseakadeemias!

SISEKAITSEAKADEEMIA KUTSUB HUVILISI AVATUD AKADEEMIASSE!

Lisainformatsioon www.sisekaitse.ee

Sisekaitseakadeemia Avatud Akadeemia pakub huvilistele võimalust osaleda vabade kohtade olemasolul vabakuulajana sisejulgeoleku magistriõppe loengutes.

Sügissemestril

Kriisikommunikatsioon (B. Perens), 2 EAP

N 03.12.2009 15.00–16.30
R 04.12.2009 08.30–12.00
L 05.12.2009 08.30–12.00
N 17.12.2009 13.00–14.30

Registreerumine ainesse meilil
eve.mihkle@sisekaitse.ee hiljemalt **17.11.2009**

Hind registreerumisel 466.–
Registreerimine eksamile 400.–

Kevadsemestril*

Hädaolukordadeks valmisolek, 3 EAP

Hind registreerumisel 699.–
Registreerimine eksamile 600.–

Innovatsiooni juhtimine, 2 EAP

Hind registreerumisel 466.–
Registreerimine eksamile 400.–

Kriisi- ja konfliktipsühholoogia, 2 EAP

Hind registreerumisel 466.–
Registreerimine eksamile 400.–

Kriminoloogia ja karistuspoliitika aktuaalseid probleeme, 3 EAP

Hind registreerumisel 699.–
Registreerimine eksamile 600.–

Rahvusvaheline organiseeritud kuritegevus, 2 EAP

Hind registreerumisel 466.–
Registreerimine eksamile 400.–

**Kevadsemestri kursuste ajakava avalikustatakse ning registreerimine ainetesse toimub 2010. aasta alguses.*

Lisainformatsioon kevadsemestri ainete kohta Sisekaitseakadeemia kodulehel: www.sisekaitse.ee.